RANDUIALA

VOLUMUL II — CAETUL 9—10

1937

ARHIVĂ DE GÂND ŞI FAPTĂ ROMÂNEASCĂ

R Â N D U I A L A

ARHIVĂ DE GÂND ŞI FAPTĂ ROMÂNEASCĂ
APAR 10 CAETE PE AN

CONT LA CEC : 1259.

Toţi abonaţii, precum şi librăriile, debitele din provincie, care primesc revista şi publicaţiile ei, direct dela Administraţie, sunt rugaţi să facă plăţile **numai** prin CEC (Contul Rânduelii 1259), folosind buletinele de vărsământ pe care le vor primi dela Administraţia revistei.

R E D A C T O R I :

DUMITRU C. AMZĂR — ERNEST BERNEA
ION I. IONICĂ — ION SAMARINEANU

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI II — Francmazonă 7.
ABONAMENTUL: pentru 12 caete 200 Lei — **INSTITUŢII:** Lei 1000
COLECŢIA ANULUI I se poate procura dela Administraţie: Lei 1000

RÂNDUIALA

VOLUMUL II — CAETUL 9—10

CUPRINSUL

Gravurile de AL. BASSARAB.

Tip. „Bucovina" I. E. Toroutiu, Bucureşti

ECONOMIA LEGIONARĂ

SAU INTÂIETATEA OMULUI

Dragoste de meserie, dragoste de oameni.

Căpitanul.

Doctrina liberală în limitele căreia a trăit omul aproape două veacuri şi cea socialistă care a încercat după războî să se realizeze concret în viaţa neamurilor, cu toate că au apărut ca fenomene protivnice, cu toate că au întemeeat aşezări deosebite, sunt de aceeaş natură. Amândouă aşează omul sub domnia elementului material. Amândouă au la temelie o concepţie materialistă a vieţii.

Pentru lumea veche, aceea care stă azi să cadă, omul este ceva secundar, stăpânit şi purtat de o forţă materială, este un obiect de joc al datelor materiale ale vieţii. Pentru această lume, activitatea economică are întâietatea, adică prin ea există tot ceeace înseamnă omenesc. Nimic nu se poate sustrage acestei domnii a economicului. Interesul material este scopul tuturor: indivizi sau comunităţi. Tot ce cade dincolo de capital, de industrie, de câştig în genere, nu merită să fie luat în seamă; cei săraci pentru a-şi putea asigura existenţa, iar cei bogaţi pentru a-şi putea astâmpăra «setea de aur», setea de câştig. In această goană după bunuri materiale, omul a fost judecat ca un mijloc, ca o unealtă oarecare lipsită chiar de dreptul de a se hrăni.

Liberalismul economic luptând pentru individ a distrus omul. L-a judecat ca pe un obiect neînsufleţit şi l-a supus, fără să-şi dea seama de consecinţe, unor forţe cari trebue să fie strunite de mâna lui. Pe această cale omul şi-a ieşit din ce îi era dat ca existenţă morală superioară. Setea de câştig, exploatarea tiranică a semenilor, domnia celui mai avut,

în concluzie lipsa de omenie au fost consecințele triste ale acestei concepții care a domnit în istoria modernă a neamurilor «civilizate».

Socialismul, consecința istorică firească a liberalismului, dar totodată și vrăjmașul de moarte al acestuia din urmă, neagă toată această nelegiuire și neomenie, fără a putea însă să reabiliteze omul, să-l așeze în rosturile sale firești. El vede răul social ce roade omenirea. Numai că voind să înlăture nedreptatea, voind să lupte pentru o mai bună soartă a omului îl nimicește definitiv. Intâietatea este și de astă dată tot a economicului; aci e scopul vieții și prin el poate ajunge omul la mântuire. In doctrina comunistă omul este în primul rând o ființă, un producător de bunuri materiale; el se definește prin aceea că este un lucrător. Activitatea determinantă deci este cea economică; toate celelalte activități rămânând pe un plan secundar, ca niște derivate.

* * *

In fața acestor concepții se ridică azi la noi concepția legionară, care încearcă o schimbare din temelii a vieții de până acum, om și așezământ. Legiunea este în primul rând o mișcare spirituală, o mișcare de renaștere a omului, singura cale de a putea fi o revoluție, adică o prefacere din temelii. Cu toate acestea Legiunea a intrat în vremea din urmă într'o mare bătălie: cea economică. Se încearcă să se întemeeze o economie legionară. Mișcarea aceasta deci, se interesează în deaproape de o ridicare a vieții noastre materiale, luptă să cucerească pentru sine această ramură de activitate.

De aci s'a tras concluzia că Legiunea are «program de stânga» și că nici ea, dacă vrea să învingă ca mișcare politică, nu se poate îndepărta de marea problemă a vremurilor prin cari trecem: problema economică.

Este adevărat că mișcarea legionară luptă și pe tărâmul economic și tinde să cucerească această ramură de activitate a Țării dar nu «pentru sine» ci în sensul său.

Și iată cum înțelege ea fenomenul economic.

Activitatea economică este o activitate necesară, fără de care omul sau o comunitate de oameni nu pot trăi. Ea are regulele ei de desvoltare cari trebuesc respectate. Economia ajută la organizarea vieții omului. Numai că activitatea economică este o activitate a omului. Din existența sa și prin funcțiunile sale se desprinde această activitate. Economicul este prezent în viața noastră dar nu el ne creează pe noi. Economicul poate fi un element al vieții, poate determina anumite fenomene, dar nu este însăși viața, cum cred cei ce văd prin prisma materialistă și nici nu este

cauza primară, principiul a tot ceeace există omenesc. Aci stă adevărata rătăcire a doctrinelor materialiste ale istoriei moderne. Mișcarea legionară a înțeles acest lucru: Omul cu toate că trebuie să aibă o activitate economică, nu poate fi o jucărie a unor legi mecanice, materiale și nici nu-și poate face din viața materială un scop ultim. Când aceste lucruri se realizează concret, în viață, suntem în fața unor fenomene de decadență. Dece? Pentrucă omul s'a denaturat, și-a pierdut firea.

Și astăzi nu suntem în altă situație. Intreaga civilizație tehnică și economică a distrus omul pentrucă l-au năruit lăuntric. Viziunea materialistă a acestui sfârșit de veac a desprins omul din legăturile sale firești; l-a despiritualizat, i-a frânt omenia.

Mișcarea legionară a înțeles că de aci vine tot răul de care suferă lumea de azi. Aci este toată «criza» civilizației și culturei contemporane. Oamenii noștri politici, reprezentanți ai lumei vechi, au văzut suferința în lipsa de coordonare a unor date economice și au căutat leacul acolo unde credeau că e și răul. Dar ei n'au înțeles că această «criză» nu este o problemă de economie ci una de metafizică și de morală. Ei n'au înțeles că revoluția care trebue înfăptuită astăzi pentru a ne salva este în primul rând o revoluție spirituală și morală printr'o poziție activă față de transcendență, deci prin Dumnezeu și pentru ridicarea omului.

Legiunea a înțeles acest lucru și-l împlinește. Insăși problemele economice, atât de la inimă puse, ale comunismului contemporan egalitar (problema dreptății pentru care Legiunea este învinuită de «program de stânga») își capătă în acest chip deslegarea; și numai astfel.

Mișcarea legionară luptă împotriva economiei liberale și burgheze, ca și comunismului, dar înțelesul acestei lupte este cu totul altul. Comunismul atacă economia burgheză în datele ei materiale, în vreme ce legiunea o atacă în datele ei morale. Comunismul atacă așezarea economică, materială a burgheziei, iar Legiunea atacă mobilul, cauza primară a acestei așezări. Comunismul schimbă economia pentru a îndrepta omul, iar Legiunea îndreaptă omul pentru a schimba economia. De aceea revoluția comunistă, consecință a revoluției liberale burgheze, este periferică, neesențială și deci ceva de sfârșit de veac. Tot de aceea însă revoluția legionară este lăuntrică, adâncă, desăvârșită și deci o revoluție de început de veac, deschizătoare de drumuri noui.

Economia legionară este o activitate materială în ceeace privește obiectul său. Dar ea este pe de-asupra una morală dacă luăm în seamă scopul său. Economia legionară se întemeează pe dragoste; este întreprinsă pentru om, nu împotriva omului. In acest fel se poate reorganiza viața

economică, adică printr'o nouă şi adevărată ierarhie a valorilor. Câmpul de activitate al revoluţiei naţionale stă deschis rodirii noastre proprii ca neam şi ca oameni.

Economia legionară este o cale, un mijloc, un cadru material necesar vieţii noastre trupeşti, dar nu un scop în sine. Mişcare adânc creştină, ea nu vede în activitatea economică, activitatea ultimă a omului. Omul nou al Legiunei depăşeşte această activitate pentru a se situa în alta superioară, în aceea care îi este proprie, adică în activitatea spirituală. Aceasta pentrucă omul se defineşte prin spirit. Raportul dintre economic şi spiritual în concepţia legionară, nu dispare, dar este ierarhizat, în sensul unei întâietăţi a spiritului, adică a omului.

ERNEST BERNEA

ECONOMIA ROMÂNEASCA

«Munca noastră nu rodeşte, rodul nostru nu se plăteşte».
Ţăranul Isac Stanimir din Ţara Oltului.

Rosturile materiale adevărate ale unui neam, sub grija întreagă a vieţii lui de sforţare istorică, îşi au însemnătatea lor firească, dată de nevoia condiţiilor naturale de trai. Adaugă, împreună, după locul lor, temelia închegării proprii şi-a unei aşezări sociale temeinice. Nu pot fi de aceea, de bună samă, ţeluri ultime de vieaţă, singuratecă sau obştească, şi nici îndreptarul unor nădejdi înflorite pentru creşterea cea adevărată. Cu atât mai puţin, cum au crezut în cărţile lor zănaticii, focul arzătoarei aşteptări a împlinirii unei chemări peste veac. Nu pot fi, însă, nici condiţia blăstămată a unor piedici de sărăcie obştească şi robie, oprind în mrejele lor truda şi vigoarea şi sănătatea neamului, destrămând, aşa, un drum istoric şi dreptatea rodului vieţii ce o poartă.

Neamul românesc, printr'o rătăcire politică, stă astăzi pe această cale din urmă, pe care de-un veac şi mai bine alte neamuri străine, pe drumuri de patimă, i-au pregătit-o voit. Acestea stăpânesc tot ce e aspiraţie sănătoasă şi dreptate istorică în vieaţa noastră.

Cauţi în jur şi vezi cum truda unui neam întreg se iroseşte şi cum produsul muncii cade în mâini de ocară, sub greul formelor de stat cari ne macină vieaţa fără înălţime. De aceea vieaţa noastră economică e în plină duşmănie cu fondul etnic şi cu legile oricărei aşezări organice. De aceea nu e mulţumire şi nu e bucurie în ţară; de aceea un neam îşi plânge vieaţa că a supus-o boalele şi lipsa; de aceea se sbate mut sub amărăciunea zilelor negre. Cum zicea poenarul din ţinutul Branului: «nu mai putem trăi, domnule. Muncim toată ziua şi tot n'avem ce mânca. Beţivi nu suntem, stricaţi nu. Ne muncim pământul şi ne creştem copii. Dar ne supun lipsurile. Vine darea şi ne ia şi din ce n'avem».

Iată. S'a spus în teorii, cu pretenţii ştiinţifice, că vieaţa economică românească din ultimul veac este ea însăşi creatoarea statului nostru burghez şi temelia de încercare a civilizaţiei noastre moderne. Dar, fireşte, s'a ocolit să se spună, totodată, şi faţa cealaltă a lucrării, anume: cât de mult ascund formele vieaţa, cât de mult statul nou şi civilizaţia de care e vorba, cu vieaţa economică ce o au la temelie, apasă, peste toate, sufletul neamului şi cum, sub greutăţile nemăsurate ce le pun-în cale, orice nădejde, avânt curat, dragoste de faptă se pierd în van. Tocmai de aceea, răspunzând tuturor teoriilor, cred că desvoltarea faptelor, în acest timp, lămureşte, cât mai bine, şi una şi alta.

Să încercăm povestirea.

SUB SEMNUL DESTRĂMĂRII.

Vieaţa economică a ţărilor române, supusă tuturor întâmplărilor politice până la supunerea turcească, s'a desvoltat firesc, în forme locale, determinând o aşezare de rosturi patriarhale, mai cu seamă după natura unei economii domestice, mărginită, în toate, la grija satisfacerii trebuinţelor în familie. Intreg procesul economic era cuprins, după acel «jus valachicum» trecut, de regimul agrar boeresc şi de vieaţa liberă, ţărănească, a moşnenilor şi răzăşilor de-o parte şi de alta a Milcovului. Sistemul de producţie era acela al satisfacerii nevoilor locale de trai, mărginit, prin această natură, la forma închisă, gospodărească, a bunurilor de consum. Alături de cultura pământului şi creşterea vitelor, sta industria casnică a îmbrăcămintei cu simţul măestru al culoarei şi pitorescului, şi deosebită lucrarea meşteşugarilor de atâtea feluri, crescută în vieaţa de frăţietate şi ascultare a breslelor. Incă şi Ion Ghica mai ştie în convorbirile sale economice, despre această vieaţă aşezată şi mulţumită, despre casa boerească a Dudescului, despre lucrarea testemelurilor, a ghergefurilor, despre argăsitul pieilor şi cojocărie, despre işlicărie, ciaprazărie, căldărărie, cu cari se acoperiau nevoile noastre industriale.

Legăturile de afaceri cu alte ţări erau întâmplătoare, unele determinate de bogăţiile naturale ale ţării, altele, cum erau cele cu Turcia, de condiţiile politice în cari eram puşi. Se trimiteau, deobiceiu, peste graniţă vitele frumoase, atât de vestite pe vremea lui Vlad Ţepeş el însuşi mare negustor, ciara stupilor, lâna, vinul, sarea şi peştele sărat şi se aduceau obiecte de preţ, în forme strălucitoare, sau lucruri de îmbrăcăminte aleasă, produse orientale şi obiecte de manufactură. Cerealele mergeau în ultima vreme, toate, spre Constantinopol, cu preţuri fixe, să hrănească viaţa trândavă a inimii Imperiului.

Desigur, nu putea fi, în toate acestea, vorba de-o îndeletnicire speculativă constantă. Căci atât boerii cât şi ţăranii liberi nu se gospodăreau şi nu produceau sub îndemnul câştigului. Viaţa lor economică era închisă în forme naturale, pentru a satisface nevoile cercului familiei, o economie de consum. Banul era, mai adesea, un mijloc întâmplător de schimb, dările şi schimbul făcându-se în natură. Se trăia la ţară, pe moşii, simplu, liniştit cu mulţămirea neprefăcută a lucrurilor de-acasă.

In faţa acestor rosturi locale de vieaţă materială, se ridică, în creştere, la sfârşitul veacului al 18-lea, în ţările apusului european, economia capitalistă sub scutul acumulării câştigurilor comerciale şi industriale. Mentalitatea care-o poartă este stăpânită de noua credinţă a Umanismului şi-a Renaşterii. Activitatea economică vrea, tot mai mult, din colţul zarafilor sicilieni, adunarea de capital şi câştigul pentru câştig.

Sombart observă, cu drept cuvânt, în studiile sale asupra genezei capitalismului rolul mare ce-l avură evreii în acest proces. Se pare chiar că, atavic, capitalismul nu putea fi decât un produs al neamului lui Iuda.

Sub forţa capitalismului, viaţa economică îşi schimbă rosturile cele adevărate. Dintr'o sforţare omenească pusă a satisface condiţiile naturale de trai ale vieţii sociale se transformă, treptat, sub mâna speculei şi-a mentalităţi câştigului, în scopul şi temeiul oricăror bucurii viitoare. Părăsind morala creştină şi legile aşezării organice, se pune în slujba interesului personal, a exploatării cămătăreşti, a poftei de stăpânire nemăsurată.

Producţia bunurilor şi consumaţia lor devin simple pretexte pe drumul acumulării. Insemnătatea lor nu trece, în socotelile ce se fac, de valoarea pur speculativă ce o pot asigura. Nu interesează nici producţia, nici consumaţia, nici munca, nici bunurile sociale, ci doar rentabilitatea afacerii şi profitul capitalului. De aceea, sub scutul interesului propriu, fiecare creator sau mânuitor de bunuri economice devine fără împotrivire, un samsar şi-apoi, dacă mai rămâne şi altceva.

Banul devine inima lucrurilor. Viaţa economică însăşi devine o economie bănească. Sub focul intereselor băneşti totul trebue să se supună.

Vezi par'că în fiecare gest cum se ridică din fundul atâtor aşteptări sufletul suferinţii ovreeşti să îndrume pe măsura şi cu orizonturile sale rosturile economice ale celorlalte neamuri. Şi, desigur, nu întâmplător, ci ca o fatalitate a setei de stăpânire. Tocmai de aceea nu e nici o mirare că un evreu, Mare, a putut fi cel mai bun exeget al Capitalismului. Era doar, pe linia rasei sale, la el acasă...

O funcţie esenţială a Capitalismului este expansiunea şi câştigurile

comerciale. Sub imperiul lor sâmburele caută să-şi desfacă coaja. De-o parte lărgind activitatea şi mărind nevoile, de alta capitalizând investiţiile.

Negoţul devine centrul preocupărilor. Sub vraja lui, înlăuntru se caută stăpânirea consumatorului şi în afară stăpânirea pieţii.

Stegarii de pretutindeni sunt ei, negustorii.

Cucerirea capitalistă a economiei româneşti era, cu aceste forţe în joc, fatală. Intâlnirea pe teren nu putea fi prea mult amânată.

Inceputul datează din a doua jumătate a veacului al 18-lea. Şi mai cu seamă după anul 1774, data încheerii tratatului dela Cuciuc-Cainardji.

Austria şi Prusia, împinse de interesele lor politice faţă de Rusia, dar mai ales de lupta de expansiune comercială pentru cucerirea de pieţe necesare exportului industrial şi importului de materii prime, caută prin agenţi comerciali, intervenţii politice, reprezentanţi oficiali de afaceri, să câştige în mână pieţele neexploarate ale ţărilor române, vestite prin bogăţiile lor şi lăudate de toţi călătorii cari au trecut prin ele. Incă la 1771 Austria reuşeşte să închee cu Turcia o convenţie secretă în care i se acordă anumite drepturi de preferinţă pentru raporturile comerciale cu principatele. La 1784 prin cunoscutul Sened bazat pe pacea dela Belgrad şi Passarovitz, Austria şi Prusia reuşesc să obţină împreună libertatea întreagă a negociaţiunilor şi-a schimbului de mărfuri. In 1791, 1795, 1818 lise reînoeşte, într'un fel sau altul, acelaş drept.

Rezultatul acestor sforţări a făcut ca toate articolele manufacturate ce se vindeau în principate să provină din Austria şi Prusia. Se aduceau, de negustori români şi străini obiecte de îmbrăcăminte şi podoabă, ţesături fine, pânzeturi, dela târgurile din Lipsca şi Viena, împodobind magazinele noui pe străzile ce şi astăzi le mai poartă numele. Nouă ni se cumpărau vite, lână, ciară, vin, sare şi cereale.

In urma cererilor tot mai mari a produselor noastre, afacerile au început, firesc, să crească. Exportul se mărise în câţiva ani considerabil. Trimiteam anual peste graniţă ca la 50.000 de boi, 60.000 de vaci, 50.000 de porci, 20.000 de cai şi cantităţi însemnate de sare, ceară, lână.

Exportul, bogat, are ca urmare intrarea de bani în ţară. Boerii, ajunşi în stăpânirea lor, ajung ei înşişi stăpâniţi. Sub influenţa obiceiurilor străine, ispitiţi de noutatea unei vieţi necunoscute, îmboldiţi şi cuceriţi de mărfurile străine, se lasă, fără împotrivire, scoşi din vechile lor rosturi. Işi schimbă felul de gospodărire, mentalitatea, traiul şi obiceiurile. Nu le mai place viaţa liniştită, la ţară, cu patriarhalitatea şi familiaritatea ei. Caută viaţa oraşului, cu baluri, obiceiuri galante, toalete şi

câte altele. Casele bătrâneşti sunt schimbate cu nouile locuinţe de oraş. Imbrăcămintea orientală cu haina strânsă, croită nemţeşte.

Contactul cu lumea şi mărfurile străine desvoltă, în toate, nevoi necunoscute şi, desigur, dorinţa de a fi în posesiunea unor sume cât mai însemnate de bani. Producţia tinde, sub aceste îndemnuri, să-şi mărească valorile pentru satisfacerea exportului. Industria casnică începe să decadă şi cu ea meşteşugurile, în locul confecţiunilor şi-a mărfurilor în serie, aduse de aiurea. Spiritul capitalist pătrunde pe de-a'ntregul şi împinge economia principatelor în procesul circulaţiei economice moderne.

Ca să nu rămână în urmă, politica economică a Domnilor fanarioţi începând cu aceea a lui Scarlat Vodă Ghica, supusă influenţelor apusene, urmează, cu mijloace locale, acelaş proces. Se caută înfiinţarea de fabrici de postavuri, găitane, lumânări, hârtie, zahăr, bere, după exemplul mercantilist.

La începutul veacului al 19-lea şi mai cu seamă după 1829, prin tratatul dela Adrianopol, prefacerea vechilor forme ia o repeziciune cu totul caracteristică. Libertatea navigaţiunii pe Dunăre şi cu ea libertatea schimburilor atrage după sine apariţia Angliei şi Franţei, cari cuceresc pieţele noastre în dauna intereselor austriace.

Schelele noastre devin acum neîncăpătoare pentru vasele îmbulzite, cari ne caută grâul ieftin şi vitele frumoase. In ele, negustorii închee afacerile lor şi descarcă mărfurile aduse pentru schimb. Din pământ par răsărite case noui, prăvălii, dughene, o viaţă întreagă de activitate şi afaceri de schimb.

Ispitiţi tot mai mult de viaţa nouă, de obiceiurile şi formele de civilizaţie apusană, mulţi din boerii noştri iau drumul străinătăţii sau al Capitalei, lăsând, fără grijă, cu arendă moşiile ce le aveau. Acestea ajung, de cele mai multe ori, pe mâna speculanţilor, mai adesea ci înşăşi răzăşi frugali, ruinând prin socoteli false şi acte măsluite pe proprietar. Cu banii câştigaţi îşi cumupără pământ propriu şi prin alte hoţii, prin încălcări de moşii şi procese cu vecinii caută să-şi rotunjească stăpânirea. In chipul acesta proprietatea mică începe să se fărâmiţeze făcând loc proprietăţii mari, boerii se ruinează, răzeşii ajung proletari, cămătarii se îmbogăţesc şi ciocoii cei noui înlesnesc prefacerea vechilor stări.

SUB STĂPÂNIREA CÂŞTIGURILOR.

Intrată pe drumul circulaţiei capitaliste, viaţa economică a ţărilor române devine o anexă a economiei de schimb din Apusul Europei. Işi pierde, cu totul, caracterul patriarhal, familiar, ce-l avea mai înainte, pre-

făcându-se dintr'o economie de consum într'o economie monetară. Dorința de câștig și acumulare devine centrul activității. Boerii devin ei înșiși întreprinzători capitaliști.

Ca să mărească producția, pe măsura risipei de sus și-a nevoilor nesatisfăcute, jos, țăranii sunt tot mai apăsați, puși de proprietari să scoată, fără margini, din pământul trudei lor valorile de schimb. Zilele de boeresc și clacă se înmulțesc necontenit, cele pentru folosința proprie scad, sărăcia crește și cu ea treptat întunerecul mut al satelor fără libertate.

Increzători în debușeuri și împinși de ispita câștigurilor mari, proprietarii fac împrumuturi pentru noui investiții. Terenurile nelucrate se pun în lucru; se însămânțează și se fac dinainte contracte de vânzare.

Formele economice și instituțiile economice trebuitoare unei asemenea creșteri lipsesc cu totul.

Moneta, sufletul nou al întregei activități, chemată să consolideze raporturile de schimb, nu are o formă precisă, bine determinată ca valoare, stăpânind încă mulțimea monetelor străine cu valoare de achiziție și drept de circulație legală. Se face, din această cauză, o adevărată speculă de zarafi, cu toată încetineala și piedica transacțiilor.

Creditul de orice fel nu este înglobat și reglementat în instituții bancare, să împiedice cămătarii, cu toții evrei, să-și însușiască nemilos, averi întregi.

Drumuri bune pentru transport ieftin nu avem nicăirii, iar căi ferate nici nu se puteau aștepta în acea vreme.

Negustorii sunt cu toții străini, evrei, armeni, greci, porniți să înșele și să exploateze slăbiciunile și nepriceperea consumatorilor.

Reguli fixe de schimb, măsuri și greutăți uniforme nu se întâlnesc.

Norme de judecată și o legislație proprie trebuințelor întârzie, deasemenea, să se ivească.

In toate domnește o încurcătură, o răsturnare de rosturi, care închiagă, împreună cea mai curioasă stare de confuzie și haos.

Lucruri bune nu puteau desigur ieși de aci. Cu atât mai puțin o prosperitate economică obștească, care să asigure țării o bază sănătoasă de existență. Din toată afacerea nu câștigau decât străinii, care-și desfăceau cu prețuri bune mărfurile lor industriale, put;nd cumpăra lucrurile noastre pe prețuri foarte scăzute și, desigur, cu ei negustorii din țară, cămătarii, speculanții, ei înșăși de peste graniță sau străini la noi acasă.

Proprietarii de pământ se văd în curând fără sprijin. Indatorați peste cap, nu-și mai pot plăti, cămătarilor, nici dobânzile datorate, ruinați în prețuri, amenințați să lase speculanților tot ce le-a mai rămas.

Meșteșugarii dispar fără urme. După ei nu mai rămâne decât numele scris pe tăblițe în străzile unde-au lucrat.

Cârciumele pătrund la sate tot mai numeroase, hrana se împuținează, sărăcia devine grea, viața omului scurtă.

SUB PASUL SOCOTELILOR

Ce era de făcut?

Inainte ni se înfățișau două drumuri: a) intervenția directă a Statului și b) intervenția părților interesate. Unul isvora din nevoia ajutorării legale și-a susținerii și apărării intereselor obștești, iar altul din grija pentru socotelile de grup sau chiar personale.

Statul lăsase până aci, în bună parte, mână liberă desvoltării vieții economice. Orientat pe linia burgheză, adoptă, în toate, consecințele politice ale doctrinei liberale, lăsând să domnească atât în raporturile de producție, cât și în acelea de schimb, circulație sau distribuție, libertate deplină. Nu se credea în drept să se amestece cu măsuri de apărare sau încurajare nici înlăuntru, nici în afară.

Se punea, de fapt, pe linia intereselor Capitalismului instaurat.

In cea de-a doua jumătate a veacului al 19-lea, în fața haosului economic care continua sub acelaș stâlp de libertate, înțelege că trebue să-și schimbe atitudinea rezervată, intervenind direct, cu măsuri și soluții de politică economică generală, pentru a apăra și ușura îndrumarea intereselor naționale. Potrivit acestui scop, cu pretențiile organizării sale însăși, găsește mijlocul politicei vamale protecționiste în raporturile de schimb cu celelalte țări, iar înlăuntru, pentru înființarea aparatului trebuitor unei economii de schimb și-a unei industrii locale, mijlocul împrumuturilor publice, a concesiunilor și-a întreprinderilor cointeresate.

Cu asemenea mijloace se întemeiază, pe rând, instituții de credit, unele specializate ca acelea de credit funciar, drumuri de comunicație și cu deosebire drumuri de fier, și se începe punerea în exploatare a bogățiilor naționale și-a întreprinderilor noui.

Politica de partid reușește, însă, să transforme drepturile statului în drepturi cu totul personale, folosindu-le pentru susținerea unei burghezii formale. De-o parte organizează prin buget o armată de slujbași, nemăsurat mai mare decât nevoile reale și puterea de contribuție a locuitorilor, și de alta, creiază sistemul întreprinderilor și instituțiilor economice de partid alimentate din acelaș buget. Partidul se substitue pur și simplu națiunii și stăpân pe drepturile ei caută să-și asigure în dosul legilor putința de a lucra pentru câștiguri personale.

Vechea alcătuire socială se destramă cu totul şi face loc unei burghezii formale, creată de sus, suprapusă cu cea străină pe munca naţională.

Ţăranii rămân, de astă dată, singurii factori productivi ai ţării. Cu valoarea muncii lor, ei trebue să acopere şi nevoile de oraş a claselor stăpânitoare şi pretenţiile statului şi setea de îmbogăţire a samsarilor şi-a străinilor.

In chipul acesta, din temeiuri economice şi cu măsuri politice, lumea românească se desparte tot mai vădit în două: satele cu viaţa lor umilă şi cu nevoile strânse la puterea suferinţii şi-a drepturilor încălcate şi statul cu oraşele, cu amestecul burghez şi civilizaţia evreo-bizantină apărată şi încurajată.

Veacul următor continuă, în forme diferite, această cale, adâncind pe măsura anilor conflictul cel mare. După război, cu părţile româneşti alipite trupului principatelor şi cu deslegarea problemei stăpânirii de pământ a ţăranilor, drumurile şi-au schimbat, desigur, înfăţişarea, fără să fi intervenit însă — schimbare de direcţie. Cu şovăiri, s'au căutat uneori măsuri de apărare sau mijloace de încurajare, fără urmări însemnate.

ROBIE ECONOMICĂ

Cu moştenirea întreagă a unui asemenea trecut, ne găsim astăzi într'o situaţie cu totul aparte a vieţii noastre economice. De-o parte, lumea gospodăriilor ţărăneşti şi-a producţiei locale, şi, de alta, procesul de circulaţie capitalist şi Statul cu instituţiile sale burgheze şi formele de civilizaţie apuseană. Fără orientare proprie, ne sprijinim pe linia unei politici economice fără unitate şi temeiu istoric şi pe instituţii nepotrivite nevoilor locale. Suntem, în toate, urmarea fără împotrivire a procesului de destrămare socială în slujba intereselor Capitalismului ca formă a exploatării muncii prin capital şi a producţiei prin schimb; şi colonie, acoperită cu forme pretenţioase, în slujba ţărilor industriale, exportatoare de produse fabricate şi importatoare de produse agricole şi materii prime. Suntem în plină robie economică a stăpânirii străine şi-a exploatării muncii obşteşti. Viaţa noastră n'are nici o temeinicie economică, nici o temelie materială pentru desvoltarea politică şi socială; n'are nici o putinţă de-a ajuta cele mai elementare pretenţii. Truda neamului întreg se iroseşte în van sub blestemul formelor şi-a nepăsării politicei de partid. Pe ea zace sărăcia amară, secătuirea isvoarelor noastre de bogăţie şi umilinţa fără pereche a vieţii de stat. Suntem robii străinătăţii şi robii străinilor la noi acasă. Şi, pe de-asupra, robii propriilor noastre slăbiciuni.

In schimbul internaţional, datorită monopolului industrial al ţărilor capitaliste, plătim străinătăţii pentru mărfurile importate preţuri cari întrec de cinci până la zece ori valoarea lor economică şi trimitem produsele noastre, materii prime şi produse agricole, pentru acest export. Munca a cinci până la zece ţărani români plăteşte, fără ruşine, munca unui lucrător străin, ca să-i asigure acestuia un standard de vieaţă ridicat, iar industriei un debuşeu sigur de desfacere.

Imprumuturile de stat ne-apasă, sub greul celor nu mai puţin de 100 de miliarde, să trimitem în fiecare an marei finanţe capitaliste, cu deosebire ovreească, cuponul ruşinos al celui sfert întreg din bugetul chiverniselii noastre gospodăreşti. Munca atâtor milioane de ţărani trece şi aici în dări apăsătoare, sub biciul perceptorului sau al echipei de execuţie, să acopere viaţa de paradă a oraşelor şi pretenţiile unui stat burghez.

Dobânzile şi profiturile întreprinderilor industriale, cresc, din capitalurile străine ce le au, în miliarde, şi îşi fac drum peste graniţă să îndestuleze din rodul bogăţiei noastre şi cu munca noastră viaţa de odihnă nepăsătoare a deţinătorilor de cupoane sau, mai ştiu eu, capriciul svăpăiat în săli de ruletă al domnişorilor. Pădurile noastre, petrolul, cărbunii, minereurile, carierele, industria lemenului, a hârtiei, metalurgiei, alimentară, textilă, chimică, electrotechnică, stau să îndestuleze sub protecţia tarifelor vamale şi-a preţurilor cartelate, pofta de aur şi pofta de stăpânire a altora la noi acasă. Capitalul acesta hrăpăreţ nu ştie să cruţe nimic şi nu mileşte isvoarele pe cari le închide şi nu le va mai păstra pământul nostru.

Mijlocitorii la oraş, evrei şi străini, acoperă piaţa cu preţuri de speculă, ajutaţi de o neruşinată extravaganţă şi de pretenţiile unei vieţi formale. Vând produsele muncii ţărăneşti cu preţuri înzecite la oraş, scumpind traiul şi adâncind lipsa într'o ţară înzestrată şi muncitoare. Coborîţi în lumea satelor, fără pieţe organizate, iau cu preţuri de nimica produsele muncii ţărăneşti şi desfac pe preţuri mari mărfurile industriale.

De aceea în faţa unor bogăţii naturale râvnite de toţi, ţara noastră sărăceşte pe zi ce trece; de aceea nimeni nu ajunge a se chivernisi după o socoteală dreaptă şi nu poate trăi după munca ce o aduce. De aceea ne sbatem şi suferim — ne mănâncă rugina şi sărăcia.

BĂTĂLIA DESROBIRII.

Ce să facem?

Sub pedeapsa istoriei un neam îşi cere dreptul la viaţă. Dreptul de a fi stăpân la el acasă; de a folosi rodul muncii sale. Dreptul de a dis-

pune, peste socoteli mărunte şi ruşinoase aranjamente, de condiţia elementară a unei vieţi sociale demne, mulţumite, omeneşti.

Nu mai e vreme de pertractări. Nu mai e vreme de confruntări doctrinare în faţa unei sărăcii tot mai grele. E vremea de luptă hotărîtă, de bătălie, de îndârjită voinţă de cucerire, de ieşire neşovăitoare în faţa lucrurilor.

Robia economică ne cere bătălia desrobirii. Pe orice cale. Cu toate mijloacele.

Lupta, după condiţiile terenului, se cere dată pe două planuri: cu alţii şi cu noi. Cu alţii pentru cucerirea poziţiilor pierdute, cu noi pentru înfrângerea aplecărilor rele. Căci, pe linia neamului, o biruinţă fără cealaltă nu înseamnă nimic; nu înseamnă câştig ci doar schimbare de funcţiuni.

Lupta cu alţii se cere dată înlăuntru şi în afară, după cum suntem robiţi de străinătate sau de străini, de schimbul internaţional, de dobânzile marei finanţe şi de profiturile capitalurilor învestite sau de bancherii, negustorii, producătorii străini dela noi.

Cu străinătatea e vorba în primul rând de-o luptă pe plan politic, de-o legislaţie şi politică economică care să ne scape de condiţiile de slugărnicie şi exploatare în care suntem puşi.

In comerţul internaţional printr'o politică, strâns protecţionistă, organică, urmată înlăuntru de adâncirea procesului de industrializare, ni se cere, de-o parte, restrângerea importului industrial şi, de alta, restrângerea exportului de materii prime şi produse agricole. Se cer eliminate o mulţime de articole de import cu putinţă de a fi produse în ţară, renunţarea de a mai alimenta industria străină cu materiile noastre prime şi adaptarea producţiei locale nevoilor consumaţiunii. Ne fiind vorba la la noi de crearea unei industrii bazată pe export şi pe materii prime importate, nu avem decât a desăvârşi o împlinire a producţiei locale de sine înţeleasă. Noi ne căutăm, în acest chip, neatârnarea firească în faţa drepturilor neglijate.

In afară de mijloacele de politică economică a statului, ni se cere nouă înşine, pe acest drum, o schimbare de atitudine, ridicând cu mândrie în ochii noştri produsele muncii şi sforţării româneşti şi dispreţuind orice ne vine de peste graniţă. Să sfârşim odată cu blestemata maimuţăreală străină şi cu prosteasca deprindere de a crede că tot ce vine dela noi trebue să fie mai prejos decât produsele altora. Să sfârşim mai ales cu luxul ruinător şi cu pretenţiile cari ne ţin strânşi în forme de neisprăviţi.

Nu e plină de tâlc pentru asemenea obiceiuri, urâte, metoda industriei locale, întrebuinţând în desfacere denumiri străine pentru produsele ei? Nu e asta cea mai întreagă dovadă a unui neam care fuge de viaţa sa?

Datoriile statului faţă de marea finanţă pot fi, fără rezervă, prin hotărîre politică, lichidate într'un fel sau altul, prin refuzul de plată al cuponului şi reducerea la un sfert a valorilor. Căci cu dobânzile plătite până acum, cu foloasele dobândite de pe urma lor, întreg capitalul poate fi socotit amortizat, acoperind cu bani din muncă pretenţiile rentiere a unor capitalişti străini. Neamul întreg nu poate fi ţinut încopciat şi nu poate fi făcut răspunzător de actele politice ale unor oameni fără răspundere; şi viitorul nu poate fi lăsat sub moştenirea de robie a unor iscălituri.

Dobânzile şi profiturile capitalurilor străine, investite în întreprinderile industriale, scoase cu munca noastră şi cu bogăţiile ţării, se cer reintoarse pe căi naturale isvoarelor. In două moduri: prin impozite asupra valorii lor şi prin oprirea oricărui drept de a ieşi peste graniţă. Nimeni nu ne poate opri de a folosi cum credem că e bine rodul muncii şi averii noastre.

Inlăuntrul ţării, faţă cu robia apăsătoare a mijlocitorilor şi a intereselor de grup coalizate avem de luptat în acelaş chip cu ajutorul măsurilor legale.

Mai întâi e vorba de alungarea străinilor din procesul de schimb al economiei noastre şi mai ales al samsarilor şi negustorilor străini, evrei, exploatatorii pe toate căile a oraşelor şi satelor româneşti. De-o parte, prin ocuparea de către Români a locurilor lor şi de alta, prin măsuri restrictive şi impozite grele, de faţă cu fixarea de preţuri maximale la desfacerea produselor industriale şi agricole şi de preţuri minimale la cumpărarea produselor ţărăneşti. Comerţul de beuturi la sate şi cel de trafic, cu restaurante şi localuri de noapte la oraşe să fie cu totul interzis evreilor. Deasemeni comerţul de bursă şi de bancă.

Intreprinderile economice nu pot fi lăsate pe mâna conducerii străine, iar munca autohtonă brutal nesocotită în folosul lucrătorilor străini. Statul, prin legi, trebue să oblige toate întreprinderile să-şi dea o conducere românească. Să nu se îngădue, însă, nici cartelarea industrială şi nici concesionarea avuţiilor naţionale. Să se lichideze toate legă-

turile de monopol şi toate avantajele oneroase. Statul e chemat să devină el însuşi mare întreprinzător, să naţionalizeze întreprinderile de interes naţional de apărare şi să răscumpere drepturile concedate.

Munca românească în întreprinderi să fie preferată în orice condiţii muncii străine. Atâta vreme cât vor fi muncitori români să nu fie îngăduit nici unui străin a fi folosit în întreprinderi. Străinii să aibă numai atunci îndreptăţire la lucru când braţele româneşti nu ajung nevoilor productive. De aceea se va face legal o distincţie netă între muncitorii români, străini cetăţeni români, şi străini cu paşaport, fixându-le dreptul de a fi angajaţi în această ordine.

Pentru a înlătura conflictul dintre muncă şi capital şi pentru a nu pune în stare de continuă duşmănie pe unii faţă de ceilalţi, statul trebue să fixeze valoarea salariilor după rentabilitatea socială a întreprinderii, organizând într'o instituţie comună interesele producţiei şi ale muncii. Fiecare categorie productivă va trebui să înţeleagă că interesele unora nu pot fi satisfăcute peste interesele obşteşti ale vieţii naţionale. Dar nu numai atât. Vor mai trebui să înţeleagă şi aceea că nu poate fi nicicând isvor de bună stare în sărăcia generală şi că numai atunci când ţara se găseşte în prosperitate economică va putea fi prosperitate şi pentru cei singuratici.

Viaţa economică a ţăranilor se cere organizată social prin cooperative de producţie, desfacere, credit şi consum, încurajându-se renaşterea industriei casnice şi armonizarea nevoilor locale. Meşteşugurile şi viaţa breslelor sunt chemate, logic, să prelungească la oraş formele ţărăneşti organice şi să elimine cât se poate marfa în serie şi lipsa de trăinicie şi pitoresc a confecţiunilor de prăvălie.

In toate se cere, însă, şi-o schimbare lăuntrică a omului, o luptă împotriva mentalităţii economice înstăpânite. Se cere lupta împotriva metodelor de lucru capitaliste-evreeşti, bazate pe pofta câştigului nemuncit şi-a acumulării. Se cere, pe baza moralei creştine, învingerea în noi a mamonismului, a foamei de aur, a vieţii de plăceri pe spatele altora, a ruşinei formelor de paradă.

Viaţa noastră liberă a tuturor şi viaţa neamului, cu toată istoria care o închide, preţueşte pe drumul chemării sale în lume mult mai mult ca toate comorile ce ni le putem strânge devenind robii lor. Economia este un mijloc, un mijloc de trai, şi nu un scop, o valoare ultimă.

Aşa ni se arată viitorul.

Cheia deslegării lui stă, peste noi, în forţa de regăsire politică a naţiei. Sunt semne mareţe că vremea aceasta vine ca o uristă, ca o dreptate cerească. Astăzi, sub vântul măririi acesteia, plecată din străfunduri, se desface cu puterea voinţii, firesc, lupta întregei desrobiri naţionale. Peste teorii, legi şi fapte politice neamul, în faţa conştiinţei chemării lui, merge înainte.

In viaţa economică la fel. Ce se petrece cu bătălia economică legionară, cu noua şcoală de omenie şi dragoste de meserie, nu este nimic altceva decât tocmai isbucnirea istorică a neamului, care singură, peste orice, îşi caută deslegarea dreptăţii şi aşezarea temeinică a vieţii.

Stăm în inima acestei lupte.

Mâine, prin biruinţă, vitorul va acoperi ruşinea de azi a robiei şi nedreptăţii.

ION VEVERCA

VEAC RAU

Adânc, eu te urăsc, spirit corupt
Ce veacul înăbuşi cu viclenie.
Cu vrere grea de rău, cu lăcomie,
Virtutea lumilor cu sete-ai supt
Şi-ai dat războaie, jale şi ruină
Frânturi de cer ai prăbuşit în tină.

Orbeşte ura, patimă orbeşti!
Spre tine Duh, stăpân tăriilor cereşti
In suflet caut drum de Stele.
Lumina stinsă a minţii mele.
Măreţul chip al sacrelor minuni,
E'ntunecat de neguri de minciuni.
Altare au pătat cumplite mâini
Sfărmând sfinţite chipuri de străbuni.
Te-au smuls din cerul Ţării 'mpărătesc.
De sunt acum trufaş să te urăsc,
Păcatul îmi străpunge inima,
Vederea-mi arde strălucirea ta.
Urându-te pe tine, cugetu-mi orbesc,
Eu singur mă trădez şi mă robesc.
Pe tine, om hulit şi lăudat,
Te văd acum din nou crucificat.
Pe tine om al timpurilor noi,

Robit de neştiinţă şi nevoi.
Lovit de blestemate valuri
Ce-au sfărâmat a vieţii maluri.
Păgâne-au năvălit stăpânitoare
Flămânde hoarde noui, năvălitoare.

Ce-ai vrea ca să-ţi hrănească sufletul
Să-ţi potolească jalea, strigătul?
Când totu-i prefăcut în pulbere
Căzând pe faţa vremii tulbure?
Ce drum s'alegi din câte îţi arată gândul,
Ursită înainte-ţi deslegându-l?
Făţarnic eşti privit, nu-s ochi ca să te vadă,
Cu gând de jaf ţinut eşti ca o pradă.

Ce dor să laşi ca'n lume să te poarte
Când toate dorurile azi sunt foarte?
Cu ce credinţă cugetul să 'mpături,
Ce inimă de inimă s'alături?
Să birui besna care te 'nspăimântă,
Să uiţi neliniştea ce te frământă?
Ce frate să-ţi găseşti, încrezător şi iute,
In vremuri de cumpănă ca să te ajute,
S'arunci din cale-ţi lespezi reci,
Ce-ţi tae drumul unde treci,
Şi stânci ce-ţi fac cu neputinţă creşterea,
Strivind, apropinidu-ţi trecerea?

E încruntată vremea vântu-i cobitor!
In veacul nostru-i diavolul biruitor.
Peste cetăţi, pe munţi, pe ţara verde
El stăpâneşte lumea, el o pierde,
Năimind-o 'n sângele amurgului.
Făcând'o roabă ţelurilor lui.

El este mâna cea ucigătoare;
El e puterea lucrătoare
Ce plămădeşte răul, încălzeşte şarpele
Şi suge rodul holdei, seacă apele,
Umplând popoarele de jale şi urât.
Cum se ridică înger bun e doborât.

Sărmane om, sărmane neam al meu
Te culcă viforul, te scoală drumul greu.
Nu-i crezământ, nu-i sfat mântuitor,
In strălucirea amăgitoare a unui nor.
Zadarnic zarea roşie-i scrutată.
Oricare drum în faţă ţi s'arată,
Sub mierea vorbelor de fericire,
E drumul ce te duce la pieire.
Minciuna te despoaie de orice vrednicie.
Şi când, prin trudă şi mucenicie,
Vrei fruntea 'ngândurată să-ţi ridici,
Să vezi, cu chip de om Dumnezeească Ţară,
Din pofte-şi face legi, din ură neagră bici,
Se încruntă hâd satana vremurilor noui
Şi fără veste aprig te măsoară,
Te fulgeră din umbră un strigoiu
Şi te doboară fără milă în noroiu.

Te umileşte neam străbun al meu
Jertfit pentru altar şi Dumnezeu.
Din noaptea vremurilor petrecute,
Răsar durerile tăcute
Mai străluceşte încă 'n licuri rari,
Străfulgerarea atâtor glorii mari,
Despică veşnicia vremilor
Şi nu-i pierdută amintirea lor.

Ca munţi de vrere, crunt s'au înălţat,
Domni mândri, ce-au luptat şi-au sângerat
Pentru credinţa crucii 'ntâia oară,
Purtaţi de grija pentru Neam şi Ţară.
Iar mai târziu (de biruinţi) pe-o nouă cale,
In gândul mare al întregirii Tale
Te-ai strâns în cea mai mândră încordare.
A fost un gând, o vrere şi mai mare,
Şi o jertfă mândră cum e Soarele,
Ce 'n măreţie a uimit popoarele.

Pământu-i încă ud şi răscolit.
N'a prins să se ridice fumu'n Asfinţit,
Nici vuetul de lupte ca să piară,
Nici gemăt de eroi trăgând să moară.
Pământ şi sânge-i proaspăt pe morminte,
Ce în adânc ascund vechi oseminte,
Ecoul cornului de luptă n'a 'ncetat,
Nici ochii mamelor nu s'au uscat,
Iar rănile primite 'n bătălii,
De legendare vremi sunt încă vii.
O neam ce-ai întrecut istoria!
Poeţii tăi în cântece fierbinţi,
N'au început să-ţi cânte gloria,
Atâtor fapte mari şi biruinţi,
Şi iată acum, din culmi de măreţie,
Te văd căzut în noua ta robie,
Secat de orice-avânt, de orice zel,
In lanţul vrăjilor lui Izrael,
Vândut pentru plăceri şi-arginţi
De cei care-au uitat de fraţi şi de părinţi.
Mâini trădătoare şi duşmane mâini,
S'au pus în slujba noilor stăpâni,
Lucrând în umbră taina morţii Tale,
Minţindu-te cu sgomot mult de vorbe goale.

Te-înfrânge iar în umilinţi adânci,
Sub cnutul ticăloaselor porunci
De capi înstrăinaţi şi trădători,

Ce te-u orbit toţi unul câte unul,
Cu greu ca să mai vezi iar drumul
Adevăraţilor tăi sfinţi martiri.
Te strângi de dor de false fericiri.
Lovit eşti şi prădat de ce-ai mai sfânt.
Te 'ndreaptă ceas cu ceas înspre mormânt
Din zi în zi mai sus se 'nalţă rugul
Din zi în zi mai greu să-ţi fie jugul.
Minţit mereu, din drumu-ţi rătăcit,
Să mori acum prădat şi sărăcit,
Intr'un amurg amar de suferinţi,
De tot ce 'nţelepciunea bunilor părinţi
Ţi-au aşezat, cu drag şi blândă şoaptă,
In cuget, în simţire şi în faptă.
Să te lovească crunt blestemul din văzduh.
Să mori moartea cea neagră a celor fără duh,
Moartea cea mare, moartea veşnică.

ION SAMARINEANU

MIŞCAREA LEGIONARA ŞI MINORITAŢILE

O problemă care se conturează şi stăruie pe fundalul ideologiei şi luptei legionare este, incontestabil, problema minoritară. România, stat cu o populaţie majoritară românească sdrobitoare (72%) dar bogată în minorităţi etnice, multe, cu structuri spirituale şi tradiţii deosebite între ele, deosebite şi de sufletul şi de tradiţia poporului românesc, nu poate neglija problema fracţiunilor naţionale minoritare conlocuitoare.

Şi nici statul legionar de mâine nu va putea trece peste ea fără să nu şi-o pună şi fără să nu-i dea o soluţie cât mai justă, mulţumitoare pentru ambele părţi: atât pentru Români, încărcaţi cu povara răspunderii morale şi istorice pentru destinele statului căruia îi fixează structura şi-i dau numele, cât şi pentru minorităţile sortite să trăiască între graniţele statului legionar alături de o naţiune renăscută într'un nou crez, de muncă, cinste şi eroism, care îşi va afirma cu tărie voinţa de a trăi după destinul ei, independent de amestecul străinătăţii.

Acest lucru a fost limpede, şi la timp, prins de Căpitan şi de statul său major, între cari martirul mişcării, Ion I. Moţa. Ei, în diferite prilejuri, fie răspunzând nedumeririlor celor de bună credinţă, fie atacurilor vrăjmaşe (pe această temă), au fixat poziţia Legiunii în această problemă.

Fireşte, nu se pot determina de pe *acum* lucruri de amănunt, dela caz la caz în deslegarea problemelor minoritare ce se vor ivi în regimul legionar de mâine. Sunt probleme pe care le indică vremea, cu devălmăşagul împrejurărilor şi realităţilor impuse de ea pe scena istoriei la un moment dat. Şi noi, oamenii, înzestraţi cu capacităţi intelectiuale restrânse şi, ca atare, cu puteri de previziune limitate, nu le putem prevedea de pe *acum*; deci, nu putem indica *acum* nici soluţiile. Ci, ele se vor rezolva cu toată seriozitatea şi justeţea ce o reclamă atunci când se *vor produce şi se vor pune*. In mare însă, ca *principiu*, atitudinea legionară faţă de problema minoritară din România, se poate desbate şi fixa. Căci, realităţile de temei, statornice în timp, pe care se sprijină raportul dintre Români şi minoritari între fruntariile statului român se pot desluşi şi formula. Şi ele singure, realităţile, călăuzesc sigur pe omul de stat, oferindu-i posibilitatea soluţiilor juste, — acceptate de toată lumea ca evidente.

Pe atari temeiuri a pus problema Căpitanul când a statornicit, pentru prima oară, poziţia Legiunii în chestiunea minoritară.

„Să nu vadă nimeni în noi — scrie Căpitanul — nişte asupritori ai altor neamuri sau nişte mâncători de jidani din ură religioasă. Criteriul în virtutea căruia un stat poate lua măsuri restrictive în contra unei minorităţi, nu poate fi nici aversiunea de rasă, nici ura religioasă. Principiul călăuzitor trebue să fie: pericolul pe care o minoritate îl poate prezenta pentru viaţa şi libera desvoltare a naţiunii dominante". Şi, consecvent acestui principiu, atacă problema din plin, pentru noi Românii. La noi în ţară, avem „două categorii de minoritari: *jidani şi creştini*. Jidanii prezintă un mare pericol pentru neam şi ţară:

a) prin marele număr;

b) prin massarea compactă în oraşe unde ocupă numai pătura mijlocie, comerţul şi industria, având o tendinţă fermă de a pune stăpânire pe funcţiunile de conducere ale Statului român;

c) prin imposibilitatea asimilării;

d) prin exploatarea nemiloasă a populaţiei româneşti băştinaşe, nimicită pretutindeni pe unde nenorocul a condamnat-o să vie în atingere cu populaţia jidovească;

e) prin spiritul de corupţie care infectează viaţa morală a ţării;

f) prin tendinţa crescândă de imigrare şi cucerire;

g) prin încercarea de a vorbi, scrie şi a încerca să creeze operă de cultură şi artă românească, în numele poporului român, dar în spirit iudaic, ceeace este nu numai monstruos dar şi împotriva naturii". Aceasta relativ la duşmanii hotărîţi, pentru totdeauna, jidanii.

În privinţa minoritarilor creştini, mişcarea legionară are în vedere următoarele principii de conduită:

a) „Simpatia naturală către naţiunea de baştină nu poate fi socotită nici ca o lipsă de loialitate, şi nici ca un pericol pentru statul român;

b) „Minorităţile conlocuitoare în România urmează să se bucure de toate drepturile, în măsura loialităţii de care vor da dovadă faţă de statul român". „Cel sau cei ce se vor opune, sau vor unelti aici în casă la noi, în contra viitorului românesc, vor fi striviţi. De altfel ca şi Românii care se vor opune sau vor unelti". Ion I. Moţa, biciuind excesul de abstracţiune care animă azi viaţa de stat român şi pledând pentru înapoierea la realitate (zice) notează: „Noile abstracţiuni şi reguli fundamentale imagini fidele ale realităţilor trebue să fie în statul de mâine: naţiunea românească dominantă; naţiunile minoritare libere în desvoltarea lor, cu condiţia de a nu prejudicia şi a exploata pe Români; apoi: familia şi finalităţile creştine ale vieţii".

* * *

Se desprinde limpede de aici ideea centrală care jalonează preocupările legionare în desbaterea problemei minoritare, — ca în toate problemele de stat român, — cu direcţia în care va fi ea rezolvată. Este afirmarea hotărîtă, cu *conştiinţa de stăpân*, a primatului neamului românesc pe aceste plaiuri: pe pământul lui, pe sufletul lui şi pe cultura lui; în ultima analiză, pe destinul lui istoric, fiindcă el singur este răspunzător de măreţia sau micimea acestui

destin. Toate celelalte probleme, de orice natură ar fi ele, îşi subordonează fiinţa acestei idei centrale, primindu-şi rezolvarea în funcţie de ea, după cum ajută sau împiedică, înalţă sau coboară demnitatea românească în faţa istoriei lumii; ca atare şi problema minoritară. Toate sforţările legionare se centrează în jurul acestei idei; toate jertfele legionare se fac pentru înfăptuirea ei. Se fac pentru o renaştere românească în cinste şi demnitate; deci, *pentru sporirea prestigiului neamului românesc*. Şi, pentru a duce la bun sfârşit o atare sarcină, legionarii sunt hotărîţi să nu dea un pas înapoi, nici să se abată de pe drumul ales, confirmat la tot pasul de probe incontestabile ca fiind cel bun. De aceea nu pot admite falsificarea sufletului românesc printr'o presă care nu este românească în gând, simţire şi conduită, nu pot trece nepăsători pe lângă pervertirea simţirii sănătoase româneşti prin publicaţii murdare, nici pe lângă îndobitocirea minţii şi măcinarea sănătăţii fizice prin alcool jidovesc al ţăranului român; cum nu pot asista, iarăşi, cu braţele încrucişate la acapararea artelor de viaţă românească: comerţul, industria şi finanţele, de un neam care nu are nimic cu glia şi sufletul românesc şi a cărui singur gând este exploatarea şi stârpirea vieţii româneşti. Dârz, hotărît şi cu sufletul gata de luptă, se ridică tineretul legionar şi cheamă la luptă ţara, ţara cea sănătoasă în gând şi simţire românească, pentru mântuirea neamului. Luptă cu desnădejde pentru recucerirea poziţiilor pierdute şi pentru alungarea cotropitorilor. E de mirare, în aceste împrejurări, că tineretul legionar a ţinut pe jidovi la stâlpul infamiei, declarându-i duşmanii cei mari ai neamului? Hotărît, nu. Nu, fiindcă nu li se poartă războiu, pentru credinţa lor sau patrimoniul lor, dacă ar avea vreunul. Ci li se poartă pentrucă atentează la viaţa neamului românesc, pregătindu-i moartea. Un lucru trebue însă ştiut: Legiunea nu poartă războiul pieziş, prin lovituri nedemne, care înjosesc. Războiul Legiunii este un războiu loial, chiar şi atunci când adversarul e mişel. Acest fapt nu va fi desminţit nici în luptă cu jidovimea. Legiunea va duce războiul legii, luptând în cadrul legii, după regulele umane. Ce dovezi mai lesne se pot oferi decât acele date până acum? Legiunea nu s'a dedat spargerilor şi manifestaţiilor zgomotoase de stradă împotriva jidanilor; n'a distrus sinagoge şi prăvălii, nici n'a spart geamuri şi capete de jidani. Ea s'a luat de piept cu jidovii, după legi, căutând să câştige poziţiile pierdute de Romani, *făptuind*. Batalionul comerţului românesc a început războiul acolo unde nimeni nu poate condamna ci toată lumea trebuie să aplaude: în comerţ. De ce? Deoarece Căpitanul şi-a dat seama de un lucru: manifestaţiile de stradă şi agitaţiile sunt sterile; ele nu rezolvă nimic: *Singura care rezolvă ceva este fapta*. Şi a pornit războiul pe un teren care, judecat după roadele de până acum, va produce mult. Este calea care va asigura victoria!

Cu minoritarii creştini, Ungurii şi Saşii în special, lucrările stau astfel, pentrucă şi poziţia lor faţă de Români este alta.

Stabiliţi de veacuri pe plaiurile româneşti, şi-au crescut istoria şi tradiţia de viaţă conlocuind cu Românii. Şi deseori viaţa lor s'a împletit cu viaţa românească, istoria lor scurgându-se paralel, când nu erau în contact strâns, cu istoria poporului român. Poporul de jos, mai ales a avut o soartă asemănătoare, indiferent de naţioralitate: Românii şi Ungurii, ca iobagi, în trecut, erau la fel de oprimaţi de stăpânii lor, nobilii. Iar Saşii şi Secuii, înzestraţi cu privilegii

speciale de principii Ardealului şi regii Ungariei, deseori au fost ameninţaţi de stăpânire cu răpirea drepturilor obţinute. Şi cronica acelor vremi povesteşte pe fiecare filă de luptele duse de către Saşi şi Secui împotriva celor ce vroiau să-i despoaie de drepturi, iar în aceste lupte de salvare a prestigiului şi privilegiilor lor erau, aproape întotdeauna, ajutaţi de voevozii români din Muntenia şi Moldova. Secuii mai ales, găseau totdeauna sprijin la voevozii români, de care erau mai legaţi decât de principii Ardealului. Iar în lupta dusă de domnii români cu valul cotropitor al semilunei s'a amestecat deopotrivă sângele românesc cu cel săcuiesc, în apărarea creştinătăţii.

După filele cronicelor, prin urmare, Români, Secui, iobagi Unguri şi Saşii, au trăit împreună pe aceste plaiuri şi şi-au dus greul vieţii laolaltă multă vreme. Evident, pe poziţii deosebite şi după spiritul unor tradiţii distincte dar nu atât de distincte încât apropierile să fie total îngrădite şi circuitul de viaţă dintre ele complect oprit: tradiţiile populaţiilor conlocuitoare s'au influenţat între ele şi sângele încă s'a amestecat, mai mult sau mai puţin, dar s'a amestecat.

Fireşte, au existat frecări şi opresiuni. Aceste frecări şi opresiuni au crescut mai ales în ultimul timp, când ideea de naţionalitate şi-a impus fiinţa pe primul plan al vieţii popoarelor. Atunci deosebirile s'au accentuat şi presiunea stăpânitorilor s'a potenţat şi ea, susţinută de zelul păstrării poziţiilor cucerite, serios ameninţate de naţiunile redeşteptate la conştiinţa fiinţei şi puterii lor.

Românii au avut multe de îndurat. Umilinţe de tot soiul s'au abătut peste capetele strămoşilor noştri. Stăpânirea nu slăbea un moment frâna care conducea grija desnaţionalizării.

Dar, ceeace este semnificativ, şi vrednic de reţinut din toate aceste opresiuni, şi din toate sforţările de desnaţionalizare făcute de streinii creştini care stăpâneau părţi din massa poporului român, este faptul că opresorii n'au căutat niciodată să falsifice cultura românească, nici să corupă sufletul oamenilor. Procedau forte, e drept, dar nu recurgeau la mijloace talmudice. Se foloseau de tot ce putea: persuasiune, violenţă, promisiuni, etc. Dar nu întrebuinţau procedeele familiare jidanilor.

Iar acum, când realităţile s'au schimbat şi raportul de forţe a îmbrăcat înfăţişarea sa naturală, Românul stăpân în ţara lui, pe pământul lui, aceste lucruri nu trebuesc uitate. Evident, sunt lucruri cari, prin umilinţele şi suferinţele provocate, nu pot fi şterse din memoria neamurilor. Ar fi nedrept totuşi, şi nedemn în acelaş timp, ca, atunci când faţa lucrurilor se schimbă, să se aibă în vedere numai ceeace a fost *rău*, şi să nu se ia în considerare nimic din acele fapte care lămuresc realităţile şi dau celui ce merge după indicaţiile lor, posibilitatea să se arate superior agresorului de odinioară. Legionarismul îşi dă seama de acest adevăr; cum îşi dă seama că *numai realităţile* pot conduce sigur la ţel străduinţele sale.

Şi, în problema minoritară nu se uită un lucru elementar, intrat de mult în patrimoniul spiritual al vieţii contemporane: neamurile nu pot fi *desnaţionalizate prin forţă*. Un neam, care-şi cinsteşte onoarea, *moare* dar nu capitulează în faţa forţei, atunci când în schimbul capitulării i se lasă viaţa dar i se ia sufletul şi credinţele. Dacă ar capitula, pretându-se compromisiurilor, acel neam e vrednic de dispreţ, fiindcă îşi pătează numele cu necinste.

Pătrunsă de aceste idei, mişcarea legionară, atunci când va avea în mână destinele statului român, nu va putea utiliza forţa pentru a desnaţionaliza minorităţile etnice şi pentru a le încorpora astfel în massa românească. Aceasta nu ar corespunde loialităţii şi demnităţii legionare. Va trebui să lucreze, totuşi, Legiunea pentru apropierea minorităţilor etnice de sufletul românesc. Conlocuind cu noi, bucurându-se de drepturi şi având obligaţii faţă de statul român, acţiunile lor ne privesc de aproape. Şi am vrea ca munca lor să fie real utilă, şi cât mai rodnică, statului care îi găzdueşte şi le oferă din belşug traiul.

Activitatea lor, oricât am dori-o noi, nu va fi însă cu adevărat rodnică pentru viaţa românească atâta timp cât minoritarii creştini *nu vor fi pătrunşi* de necesitatea conlucrării sincere cu Românii pentru înălţarea şi sporirea prestigiului statului român, *care este şi al lor*, punând suflet în această conlucrare. Atâta timp cât ei, văzându-şi exclusiv de interesele lor, se vor mulţumii să stea în rezervă, de multe ori pejorativ apreciabilă, faţă de viaţa românească, refuzând deseori contactul cu Românii şi permiţându-şi atitudini arogante şi dispreţuitoare faţă de statul care-i găzduieşte şi-i hrăneşte, o apropiere şi conlucrare rodnică nu are sorţi să se înfăptuiască.

E necesară o schimbare de atitudine în sufletul minoritarilor, dirijată de sincera dorinţă a colaborării cu Românii. Care, odată operată în suflete, va duce la recunoaşterea drepturilor noastre de stăpâni pe destinele acestei ţări, cu toate consecinţele ce incumbă aceste drepturi, şi fixarea adevăratei poziţii a lor în angrenajul statului român.

Pentru aceasta însă, pentru ca să se ajungă la o asemenea răsturnare, favorabilă nouă, în mentalitatea minoritarilor, Românii, şi în special conducătorii vieţii româneşti, trebue să dea dovadă de mult tact şi simţ de dreptate în raporturile cu minoritarii. Trebue să dea dovadă de acel simţ de echitate care cinsteşte pe acei care îl au. Şi Legiunea, prin şeful ei, când şi-a fixat poziţia faţă de minoritari, a lăsat să se înţeleagă simţul de dreptate ce o anima.

E necesară intervenţia încă a unui alt fapt, pe lângă tact şi simţ de dreptate. Şi acest lucru e necesar să vină din partea noastră a Românilor.

E nevoe de o radicală transformare a vieţii noastre de până acum: Ca suflet, mentalitate, deprinderi şi moravuri politice. E nevoe să alungăm din viaţa noastră bizantinismul, luat termenul în înţelesul lui cel mai rău, să sfărâmăm tot ce ne coboară şi ne scade prestigiul; să ucidem în noi rădăcinile răului, promovând munca, cinstea, demnitatea, în viaţa privată şi publică. Să devenim prin urmare, alţii, animaţi de alte idealuri, cele care înalţă şi cinstesc pe om, nu acele obişnuite azi, care murdăresc un om şi necinstesc un neam. Când vom fi operat asupra noastră, *în sufletul nostru*, o atare revoluţie, neamul românesc va creşte în prestigiu.

Atunci, în faţa unui stat puternic şi a unui neam renăscut, condus de oameni de onoare, corecţi şi animaţi de simţul de dreptate, minoritarii creştini din România vor avea o altă atitudine, deosebită de aceea pe care obişnuiesc să o aibă astăzi. Se va face atunci transformarea necesară, atât de dorită, în sufletele minoritarilor, ajungându-se la o apropiere şi colaborare sinceră între conlocuitori, nu numai una de oportunitate, condusă de satisfacerea intereselor.

Şi ar începe atunci, desigur, asimilările, deoarece minoritarii ar socoti o

onoare pentru ei înglobarea lor în massa românească, crescută într'o disciplină nouă; ar accepta ca o favoare intrarea în marea familie a neamului românesc. Iar acestea ar fi adevăratele, şi singurele, asimilări rodnice, fiind făcute pe calea naturală a consimţământului, nu prin presiuni şi constrângeri, cari mai mult învrăjbesc.

In această direcţie nu s'a făcut decât foarte puţin. Conducătorii de până acum ai vieţii româneşti s'au mulţumit să închee cu minoritarii „pacte şi cartele electorale" de unde avantajaţi ieşeau tot minoritarii, dar au neglijat aproape apropierea sufletească de Români, făcută pe bazele unei stime reciproce şi a respectului faţă de drepturile noastre de stăpâni în vieaţa de stat. Golul acesta caută să-l umple Legiunea. A pornit munca pe aceste temeiuri şi sorţii biruinţii se arată tot mai mult. A înălţat steagul de luptă pe care sta scris cu litere de foc obiectul urmărit: renaşterea neamului românesc la o vieaţă nouă, de muncă, cinste şi eroism.

Şi în această luptă pentru alte orizonturi româneşti, declară războiu fără cruţare celor ce se opun, streini şi Români; dar e hotărîtă să urmeze realităţile şi să respecte tot ce e legal şi drept, *tot ce e omenesc*, e hotărîtă să calce cu paşi loiali şi cavalereşti, fără teamă, răspunzând prieteniei cu prietenie, sabiei cu sabie.

ION COVRIG NONEA.

ADEVARUL ŞI OAMENII MARI[1]

Nihil magis praestandum est, quam ne pecorum ritu sequamur antecedentium gregem, pergentes, non qua eundum est, sed qua itur.

Seneca de vita beata. Cap. I.

I.

Sunt îndreptăţit, cred, să am, despre judecata lumii căreia îi încredinţez aceste pagini, o părere atât de bună, încât libertatea pe care mi-o iau, de a contrazice oameni mari, nu-mi va fi privită ca o nelegiuire. A fost o vreme când o asemenea încercare se lega de multe temeri, dar îmi închipui că vremea aceea a trecut acum, şi mintea omenească s'a deslegat cu bine de cătuşele, pe cari i-le pusese odinioară neştiinţa şi admiraţia. Astăzi cineva poate îndrăzni fără frică să nu ţină seamă de autoritatea unor Newton şi Leibnitz, dacă aceasta ar împiedeca descoperirea adevărului, şi să nu asculte de nicio altă consideraţie, decât de îndemnul minţii.

II.

Pornind a respinge ideile unui Domn von Leibnitz, Wolf, Herrmann, Bernoulli, Bülfinger şi alţii, şi dând preferinţă alor mele, n'aş vrea să am judecători mai răi decât pe ei, deoarece ştiu că, în cazul când mi-ar respinge părerile, judecata lor nu le-ar condamna totuşi intenţia. Nu li se poate face un elogiu mai nimerit acestor bărbaţi, decât îngăduindu-şi a critica fără sfială în faţa lor toate părerile, fără a face excepţie cu ale lor înşişle. O ţinută de felul acesta a adus unui mare bărbat din antichitate, cu toate că într'o altă impre-

1) Sub titlul acesta, traducătorul publică «precuvântarea» lui *Kant* la cea dintâi lucrare a lui: «Gedanken von der wahren Schätzung der lebendigen Kräfte und Beurtheilung der Beweise, deren sich Herr von Leibnitz und andere Mechaniker in dieser Streitsache bedient haben, nebst einigen vorhergehenden Betrachtungen, welche die Kraft der Körper überhaupt betreffen», scrisă în 1746 şi publicată în 1749. Lucrarea însăşi nu are desigur pentru ştiinţa mecanicii decât o valoare istorică. Prefaţa ei însă îşi păstrează încă o vie actualitate, — la noi poate mai mult decât în alte părţi. D. C. A.

jurare, foarte meritate laude. Trecându-se peste meritele pe cari şi le câştigase pentru libertatea Syracusei, Timoleon a fost chemat odată înaintea judecăţii. Judecătorii erau revoltaţi de cutezanţa pârîtorilor săi. Dar Timoleon a privit această întâmplare cu totul altfel. O asemenea încercare nu putea să displacă unui om, pentru care cea mai mare bucurie fusese să-şi vadă patria în cea mai deplină libertate. El a apărat pe cei cari au folosit libertatea chiar împotriva lui însuşi. Toată antichitatea a însoţit cu cuvinte de laudă acest fel de a proceda.

După ostenelile atât de mari, pe cari şi le-au dat cei mai mari bărbaţi pentru libertatea minţii omeneşti, să ne temem acum că le va displăcea succesul lor?

III.

Voiu întrebuinţa în avantajul meu această modestie şi îngăduinţă. Dar nu le voiu întâlni desigur decât acolo unde se distruge în adevăr semnul meritului şi al unei adevărate ştiinţe. Dar rămâne în afara acestui semn o mare mulţime, asupra căreia prejudecata şi autoritatea oamenilor mari exercită încă o cruntă domnie. Domnii aceştia, cari ar vrea bucuros să fie socotiţi arbitri în discuţiile dintre învăţaţi, par a fi foarte pricepuţi în a judeca o carte fără să o fi cetit. Pentru a o critica e destul să li se arate doar titlul acesteia. Când autorul e necunoscut, fără renume şi merite, cartea nici nu merită să se piardă timpul cu ea; cu atât mai mult când îşi propune lucruri mari: să critice oameni celebri, să îndrepte ştiinţa şi să recomande lumii propriile lui idei. Dacă în faţa tribunalului ştiinţei ar fi vorba de număr, aş avea o situaţie disperată. Dar primejdia nu mă nelinişteşte. Căci e vorba de mulţimea celor cari locuesc, cum se spune, jos la picioarele Parnasului, cari nu posedă nicio proprietate şi n'au niciun cuvânt în alegeri.

IV.

Prejudecăţile sunt pentru oameni şi ele menajează comoditatea şi amorul propriu, două însuşiri cari nu se pot desfiinţa decât odată cu aceea de om. Cel care e stăpânit de prejudecăţi înalţă anumiţi oameni, pe cari ar fi zadarnic să-i micşorezi şi să-i cobori până la tine, deasupra tuturor celorlalţi la o înălţime de neatins. Această alegere învălue pe toţi ceilalţi într'o desăvârşită egalitate şi-l face să nu observe deosebirile cari există totuşi între aceştia şi cari îl pun dealtfel în neplăcuta situaţie de a observa cum poate fi întrecut cineva de către cei cari se găsesc încă în mijlocul celor de rând.

Aşa dar câtă vreme deşertăciunea omenească va mai stăpâni încă sufletele, tot atât va dura şi această prejudecată, cu alte cuvinte nu va dispare niciodată.

V.

Nu voiu sta o clipă la îndoială, în cursul acestei lucrări, să combat deschis afirmaţia oricărui om celebru, dacă aceasta se va dovedi falsă minţii mele. Această libertate îmi va atrage urmări odioase. Lumea e foarte înclinată să creadă că cel care socoteşte că posedă, într'un caz sau într'altul, o cunoştinţă

mai adevărată decât aceea a unui mare învăţat, se şi preţueşte în închipuirea lui mai presus de acesta. Îmi permit să declar că această impresie e foarte înşelătoare şi că aici ea înşeală cu adevărat.

In alcătuirea minţii omeneşti nu se găseşte o asemenea proporţie şi analogie ca în construcţia corpului omenesc de pildă. In cazul acestuia este în adevăr cu putinţă ca din mărimea cutărui sau cutărui mădular să tragi o încheere despre mărimea întregului; dar în privinţa însuşirilor minţii lucrurile stau cu totul altfel. Ştiinţa e un corp neregulat, fără simetrie şi uniformitate. Un învăţat de mărimea unui pitic întrece deseori în cutare domeniu al ştiinţii un altul, care prin întinderea cunoştinţelor sale se ridică cu mult deasupra celui dintâiu. Vanitatea omenească nu merge, după toate aparenţele, atât de departe încât să nu-şi dea seama de această deosebire şi să confunde priceperea cutărui adevăr cu suma cuprinzătoare a unor cunoştinţe foarte alese; cel puţin eu ştiu că mi s'ar face o nedreptate, dacă mi s'ar aduce această învinuire.

VI.

Lumea nu e atât de absurdă să-şi închipue că un mare învăţat nu mai e supus câtuşi de puţin pericolului de a greşi. Şi totuşi faptul că un scriitor de rând şi necunoscut a evitat acele greşeli, din care pe un mare bărbat nu l-a putut scăpa toată inteligenţa lui, constitue o dificultate care nu se acceptă aşa de uşor. E multă cutezanţă în aceste cuvinte: Adevărul după care s'au străduit zadarnic cei mai mari maeştri ai ştiinţei omeneşti s'a descoperit întâi minţii mele. Nu îndrăznesc să dovedesc această afirmaţie, dar nici n'aş vrea s'o contrazic.

VII.

Sunt de părere că uneori nu e rău să nutreşti o anumită nobilă încredere în propriile tale puteri. O încredere de felul acesta ne însufleţeşte toate străduinţele şi le dă un anumit avânt foarte încurajator pentru cercetarea adevărului. Când cineva are acea înclinare de a putea crede că părerilor lui li se poate acorda oarecare încredere, şi că e cu putinţă să descopere greşeli la un Domn von Leibnitz, atunci el îşi dă toată osteneala să-şi adeverească presupunerea. După ce ai greşit de o mie de ori într'o cercetare, câştigul care reiese de aci pentru cunoaşterea adevărului va fi totuşi mult mai însemnat decât dacă ai fi mers numai pe drumul obişnuit.

Iată pe ce mă întemez. Drumul pe care vreau să merg mi l-am schiţat. Voiu porni la lucru şi nimic nu mă va împiedeca de a-l duce până la capăt.

VIII.

Mai este o obiecţie care mi se va aduce şi pe care trebue, se pare, s'o preîntâmpin. Voiu avea uneori tonul unui om foarte sigur de adevărul afirmaţiilor sale şi care nu se teme că va fi contrazis sau că argumentele sale l-ar putea înşela. Nu sunt aşa de vanitos să-mi închipui deabinelea un lucru ca acesta, şi n'am dece feri atât de grijuliu afirmaţiile mele de impresia vreunor

greşeli; căci după atâtea rătăciri la care a fost supusă în toate timpurile mintea omenească, nu mai este nicio ruşine de a mai greşi încă odată. Procedeul acesta urmăreşte cu totul altceva. Cetitorul acestor pagini e pregătit mai înainte de a se îndrepta spre lucrarea mea, datorită ideilor cari se găsesc astăzi în circulaţie cu privire la forţele vii. El cunoaşte ceeace s'a gândit în această privinţă înainte de a-şi publica Leibnitz teoria sa mecanică asupra universului, iar concepţia acestui bărbat trebue să-i fie deasemenea cunoscută. El s'a lăsat desigur convins de argumentele uneia din cele două partide, şi după toate probabilităţile, de partida lui Leibnitz, fiindcă toată Germania s'a declarat acum pentru ea. Cu această dispoziţie citeşte el aceste pagini. Pledoariile pentru forţele vii sub forma dovezilor geometrice i-au cucerit în întregime sufletul. Ideile mele le priveşte numai ca îndoeli, şi numai dacă am noroc, le consideră oarecum probabile, îndoeli a căror împrăştiere o lasă în seama timpului şi cari nu pot constitui totuşi o piedică pentru adevăr. Dimpotrivă eu trebue să depun toată arta spre a reţine de partea mea ceva mai mult atenţia cetitorului. Trebue să mă arăt în toată lumina convingerii, pe care mi-o dau dovezile mele, spre a-l face atent asupra temeiurilor, cari mi-au insuflat mie această certitudine.

Dacă eu mi-aş expune ideile numai cu titlul de îndoeli, lumea, care şi aşa e înclinată să nu le dea nicio valoare, ar trece foarte uşor peste ele; căci o părere, pe care crezi că ai răsturnat-o odată, va mai găsi încă multă vreme adepţi, cu toate că îndoelile prin cari a fost atacată, sunt încă tot aşa de probabile şi nu pot fi spulberate cu uşurinţă.

Orice scriitor îşi pune deobiceiu pe neobservate cetitorul în dispoziţia sufletească în care s'a găsit el la întocmirea scrierii sale. Eu aş vrea deci, dacă s'ar putea, să-i împărtăşesc mai de grabă starea de convingere decât pe aceea de îndoială; întrucât cea dintâi e mai favorabilă pentru mine, şi poate că şi adevărului, decât cea de a doua. Acestea sunt micile trucuri pe cari nu trebue să le dispreţuesc, pentru a restabili măcar într'o oarecare măsură echilibrul balanţei, pe care autoritatea unor oameni mari o înclină atât de mult înspre ei.

IX.

Ultima dificultate pe care vreau s'o înlătur este aceea care mi se va face în legătură cu lipsa de politeţă. Se pare că bărbaţii pe cari mi-am permis să-i critic, trebuia să-i întâmpin cu mai mult respect decât am făcut-o eu. Ar fi trebuit să-mi exprim părerea pe care mi-am dat-o despre afirmaţiile lor pe un ton mult mai blând. N'ar fi trebuit să le numesc *greşeli, falsităţi* sau chiar *orbiri*. Asprimea acestor expresii pare să micşoreze marile nume împotriva cărora sunt îndreptate. Pe vremea distincţiilor, care a fost şi vremea severităţii moravurilor, s'ar fi răspuns că afirmaţiile trebuiau judecate independent de preferinţele personale ale autorilor lor. Politeţa acestui secol îmi impune însă o cu totul altă normă. N'aş avea nici o scuză, dacă felul exprimării mele ar jigni respectul pe care-l cer din parte-mi meritele unor oameni mari. Dar sunt sigur că lucrurile nu stau aşa. Dacă alături de marile descoperiri întâlnim şi rătăciri evidente, aceasta nu e atât o lipsă a omului, cât mai degrabă a omenirii; şi i s'ar face acesteia o prea mare onoare, în persoana învăţaţilor, dacă am vrea s'o scutim

cu totul de ele. Un mare bărbat, care-şi înalţă o clădire de idei, nu-şi poate îndrepta atenţia deopotrivă de puternic asupra tuturor laturilor cu putinţă. El e prins îndeosebi într'o anumită privinţă şi nu e de mirare că-i scapă atunci prin altă parte greşeli, pe cari le-ar fi evitat desigur, dacă, dincolo de acea preocupare, şi-ar fi îndreptat atenţia numai asupra lor.

Vreau să spun adevărul fără înconjur. Nu mă voiu sfii să socotesc adevărate greşeli şi falsităţi toate acele afirmaţii, cari îmi vor apărea ca atare în consideraţiile mele; şi de ce m'aş sili oare să ascund cu atâta teamă în scrierea mea gândul acesta, spre a simula ceeace nu gândesc, dar ceeace lumea ar vrea să fi gândit?

Şi la dreptul vorbind, tot rău aş ieşi şi cu ceremonia, dând tuturor părerilor, pe cari le exprim despre marii bărbaţi, un anumit ton de politeţă, îndulcind cu îndemânare expresiile şi făcând să se vadă pretutindeni semnul respectului: această grijă m'ar strâmtora deseori supărător din pricina alegerii cuvintelor, şi m'ar sili să alunec dincolo de cărarea cercetării lor filosofice. *Vreau deci cu prilejul acestor lămuriri, să fac o declaraţie publică de respectul şi stima, pe cari le voiu avea întotdeauna faţă de marii maeştrii ai ştiinţei noastre, pe cari voiu avea onoarea de a-i numi acum adversarii mei, şi cărora libertatea judecăţilor mele nu le va aduce nici cea mai mică ştirbire.*

X.

După deosebitele prejudecăţi, pe cari m'am străduit să le înlătur acum, mai rămâne totuşi însfârşit încă o prejudecată legitimă, căreia îi datorez cu deosebire ceeace s'ar găsi oarecum încă convingător în scrierea mea. Când mai mulţi oameni mari, de o încercată inteligenţă şi putere de judecată, au ajuns, unii pe aceleaş căi, alţii pe căi deosebite, la afirmarea aceleeaşi idei, e mult mai probabilă presupunerea că dovezile lor sunt bune, decât că mintea unui oarecare biet scriitor ar fi observat mai exact precizia în acele dovezi. Deaceea acesta are destule motive să-şi înfăţişeze consideraţiile critice cât se poate de limpede şi de neted, să le împartă şi să le deosebească aşa fel încât, în cazul când ar săvârşi poate o greşeală, aceasta să-i sară numai decât în ochi; căci se presupune că, în cazul când problema e deopotrivă de complicată, adevărul îl va descoperi mai de grabă cel care îl întrece pe cellalt în inteligenţă. El trebue să-şi întreprindă deci cercetarea cât se poate de simplu şi uşor, ca să poată presupune în consideraţiile sale, după măsura inteligenţii lui, tot atâta lumină şi dreptate, cât are cellalt după măsura judecăţii sale, într'o cercetare mult mai complicată.

Această observare mi-am făcut-o, în realizarea celor ce mi-am propus, ca o lege, cum se va vedea îndată.

XI.

Inainte de a termina aceste lămuriri, să luăm totuşi pe scurt cunoştinţă de stadiul actual al controversei privitoare la forţele vii.

După toate probabilităţile, Domnul von Leibnitz n'a observat dela început

forțele vii în cazurile, în cari le-a înfățișat lumii pentru prima oară. Deobiceiu începutul unei păreri e mult mai simplu, mai cu seamă al unei păreri, care aduce lucruri atât de îndrăsnețe și de minunate, ca aceea despre evaluarea la patrat. Au fost anumite experiențe, cari sunt foarte obișnuite și prin cari ne dăm seama că o mișcare reală, de pildă o lovire sau o presiune, e însoțită întotdeauna de o putere ca o apăsare moartă, cu toate că e puternică. Această observație a fost poate sămânța ideii, care, intrând pe mâinele Domnului von Leibnitz, nu putea să nu dea roade, și care, date fiind aceste mâini, a crescut de mărimea uneia din cele mai celebre învățături.

XII.

La dreptul vorbind, problema forțelor vii pare, ca să zic așa, anume făcută pentru a amăgi cândva, indiferent când, mintea. *Obstacolele înlăturate din calea gravitației, materiile dislocate, arcurile strânse, massele în mișcare, vitezele rezultate din mișcarea compusă*, totul se potrivește de minune să provoace ideia despre *evaluarea la patrat*. Sunt timpuri când mulțimea dovezilor face tocmai ceeace ar împlini altădată precizia și claritatea lor. Un asemenea timp e astăzi pentru apărătorii forțelor vii. Când aceștia văd la una sau la alta din dovezile lor oarecum puțină putere de convingere, atunci vine impresia adevărului, care răsare dimpotrivă din tot mai multe părți, și le întărește convingerea, nelăsând-o să șovăe.

XIII.

Mai greu de spus este de ce parte s'a arătat până acum probabilitatea victoriei în controversa aceasta a forțelor vii. Cei doi Domni Bernoulli, Domnul von Leibnitz și Herrmann, cari stăteau în fruntea filosofilor națiunii lor, n'au putut fi întrecuți de autoritatea celorlalți învățați din Europa. Bărbații aceștia, cari stăpâniau toate armele geometriei, au fost singurii în stare să impună o părere, care n'ar fi trebuit poate să iasă la lumină, dacă ar fi încăput pe mâinele unui susținător mai puțin celebru.

Atât partida lui Cartesius, cât și aceea a Domnului von Leibnitz au simțit pentru ideile lor toată convingerea de care e în stare omul, deobiceiu, în materie de cunoștință. De amândouă părțile nu s'a făcut decât să se deplângă prejudecățile adversarului, și fiecare partidă a crezut că părerea ei ar fi cu neputință să fie pusă la îndoială, numai dacă adversarul ei ar vrea să-și dea puțin osteneala s'o privească într'o stare sufletească liniștită și fără porniri.

Cu toate acestea există o anumită deosebire curioasă între felul în care caută să se susțină partida forțelor vii și acela în care se apără teoria lui Cartesius. Aceasta se sprijine numai pe cazuri simple, în cari adevărul și eroarea pot fi deosebite ușor și sigur, cealaltă dimpotrivă își complică și întunecă pe cât poate dovezile și scapă, ca să zic așa, cu ajutorul nopții dintr'o luptă, în care la lumina dreaptă a clarității, ar fi pierdut în orice caz.

Leibnitzianii mai au de partea lor aproape toate experiențele ; poate că e singurul avantaj pe care-l au față de Cartesiani. Domnii Poleni, S'Gravesande

și van Musschenbroeck le-au făcut acest serviciu, ale cărui urmări ar fi minunate, dacă s'ar fi slujit mai bine de ele.

În aceste lămuriri nu voiu spune nimic despre ceeace vreau să fac în lucrarea de față cu privire la problema forțelor vii. Această carte n'are altă nădejde de a fi cetită, decât aceea că e scurtă ; cetitorului îi va fi deci lesne să-i cunoască cuprinsul.

Dacă ar fi să-mi fac oarecare iluzii, aș spune că ideile mele ar putea face un lucru, nicidecum incomod, punând capăt uneia din cele mai mari desbinări care există astăzi între învățații din Europa. Numai cât o asemenea închipuire e deșartă ; nicăeri nu prețuește mai puțin părerea unui om decât în propria lui cauză. Eu nu sunt atât de stăpânit de cauza mea, încât să mă las condus în favoarea ei de vreuna din prejudecățile amorului propriu. Dar oricum ar fi, îmi îngădui totuși să prevăd cu încredere : că această discuție sau se va termina în scurt sau nu va înceta niciodată.

Traducere de DUMITRU CRISTIAN AMZAR

ŞTIINŢĂ ŞI FILOSOFIE

ŞTIINŢA LUI MIRCEA ELIADE. — In cultura română, după răsboiu, au apărut o seamă de înfăptuiri cari ne îndreptăţesc să credem în destinul acestei culturi. Sufletul românesc încearcă să se realizeze şi să se exprime în opere de o înălţime care vor depăşi desigur cotidianul.

Una dintre cele mai interesante activităţi este aceea purtată de Mircea Eliade. Marele public îl cunoaşte în deosebi prin operile sale literare, prin romane. Nivelul scăzut al acestui public nu s'a putut ridica până la opera sa ştiinţifică, cu toate că problematica ştiinţifică nu se deosebeşte prea mult de cea literară.

Mircea Eliade ne-a dat de curând o lucrare nouă sub titlul: *Cosmologie şi alchimie babiloniană*. Multe altele din istoria religiilor şi istoria ştiinţelor au precedat-o.

Avem pentru autorul nostru o atitudine pozitivă, o deosebită preţuire faţă de talentul şi de munca sa. Sub semnul acestei afecţiuni ne vom permite să precizăm câteva lucruri pe marginea cărţii, cari privesc întreaga sa activitate ştiinţifică. Vom vorbi deci despre ceeace ne deosebeşte nu despre ceeace ne apropie de Mircea Eliade.

Nu vom discuta aci lucrarea în datele materiale ce le cuprinde, ci mai mult metoda pe care o întrebuinţează şi legăturile în cari lucrarea se găseşte cu cultura noastră în special şi cea universală în general.

Intemeeat pe o experienţă mai veche, Mircea Eliade publică la începutul cărţii o prefaţă mai desvoltată pentru a lămuri, sau, să zicem, pentru a preveni o seamă de obiecţii ce i s'ar putea aduce.

Mircea Eliade înlătură categoric ideea că el ar face în lucrările sale de istoria ştiinţei, operă de erudiţie. Cu totul altul este scopul acestor lucrări: acela de a aplica «o nouă metodă în filosofia culturii. A demonstra — cum am încercat noi în *Alchimia asiatică*, spune Mircea Eliade, — că alchimia indiană şi chineză nu sunt ştiinţe empirice, nu sunt pre-chimii, ci tehnici mistice, soteriologice, nu înseamnă a face operă de erudiţie ci de a aplica o metodă oarecum revoluţionară în cercetarea culturilor orientale, metodă care se poate dovedi extrem de fertilă în filosofia culturii».

Noi nu spunem că operile sale sunt de «erudiţie» şi *cât* de riguroase sunt în isvoarele lor (nici n'am avea căderea de altfel) dar ne exprimăm nedumerirea în legătură cu metoda aplicată. Pe cât ştim această «metodă revoluţionară» e devenită un bun comun în ştiinţa occidentală. Problema originilor ştiinţei şi tehnicei a preocupat mintea cercetătorilor de multă vreme. La început lucrurile au fost observate şi cercetate parţial. Mai târziu, după răsboi, problema a format obiectul unor lucrări speciale şi «metoda» a fost se pare în întregime aplicată. Dacă n'am cita decât lucrarea *Les formes inférieures de l'explication*, a lui Daniel Essertier şi ar fi îndeajuns. (In deosebi cap. II, III şi IV).

Lucrul nu este de mirare că s'a ajuns la aceste idei, mai ales pentru cei cari cercetează *direct* din viaţă şi cu fapte concrete, probleme de această natură. Magia, tehnica şi ştiinţa primitivă ale ţăranului român nu duc la alte concluzii.

Dacă ne îndreptăm atenţia către cealaltă problemă, a legăturilor ce le poate avea lucrările lui Mircea Eliade cu cultura română, ne exprimăm din nou nedumerirea noastră chiar dacă am risca să fim introduşi în categoria «conferenţiştilor» cum le spune autorul şi camaradul nostru, acelor cari socotesc că lucrările sale sunt «inactuale». Noi nu le spunem aşa, dar spunem că o muncă şi un talent ca acela al lui Mircea Eliade ar rodi bogat dacă el ar părăsi câmpul de cercetare în care s'a situat şi s'ar aşeza în centrul problematicei vremii şi în câmpul de cercetare al vieţii noastre locale. In primul rând pentrucă ştiinţa sa ar fi *mai* ştiinţă sau, *adevărată ştiinţă*. Căci, după cum mărturisea însuşi profesorul nostru comun, Nae Ionescu, orice disciplină: ştiinţă, filosofie sau artă, trebue să se hrănească din viaţă, din fapte pentru a rodi.

In al doilea rând cultura română este mai bine slujită dacă ne plecăm asupra vieţii româneşti, asupra tainelor neamului nostru şi asupra problemelor cari îl frământă. De unde să desprindem noi un sens şi un stil românesc în lume? Din cărţile specialiştilor străini asupra culturilor asiatice sau din istoria şi din tainele pământului şi sufletului nostru naţional? Spune Mircea Eliade că «istorismul» a fost depăşit şi în cultura europeană începe să-şi recapete prestigiul formele de sensibilitate pre-alfabetică şi să se înţeleagă aşa cum trebue gândirea simbolică». Suntem aci de acord cu Mircea Eliade (fără să fim împotriva «istorismului»). Cum rezolvăm însă practic această poziţie lăuntrică? Cercetând templul Barabudur, căruia i-a închinat un savant străin, o viaţă? Cercetând alchimia asiatică, chineză, indiană sau babiloniană? Putem noi să ne permitem acest lux pe motiv că metoda în care lucrăm este importantă pentru o cultură? Dece nu şi obiectul, dece nu şi câmpul de cercetare?

Să aşteptăm oare ca un De Martonne, un Pittard, un Weigand să facă ştiinţă şi cultură pe material românesc?

Să lăsăm deci în seama altora cultura asiatică, africană şi toate celelalte, în seama acelor cari s'au definit şi nu mai au ce face la ei acasă. Nici când nu-i vom putea măcar ajunge în rigoare şi ştiinţă; nici când însă nu vor putea ei să ne ajungă în înţelegere în cercetarea vechii noastre civilizaţii a neamului.

A dispreţui localul şi a voi să faci dintr'odată ştiinţă universală e cale greşită. E o poziţie care ademeneşte şi înşeală. Noi creştem, ne ridicăm în universal, din local, din pământul românesc.

Dacă generaţia noastră ar fi măcar în stare să reconstitue mitologia românească şi întreaga cultură *originară* românească, ar avea un merit de mare preţ. Dacă noi cei de azi, vom avea puterea şi meşteşugul să ne ridicăm la treptele superioare ale ştiinţei, va fi cu atât mai bine, dacă nu, vor face-o cei ce ne vor urma. Totuşi prima datorie o are generaţia noastră, pentrucă după noi nimeni nu va mai putea avea la îndemână o viaţă milenară *vie*.

In concluzie, noi putem ceti, ne putem informa de tot ce se lucrează peste graniţi, pentrucă ni se deschid astfel orizonturi noui, ne creşte puterea de înţelegere faţă de ceeace avem sub ochi, dar e o rătăcire să construim opere lipsite de legătură cu isvoarele directe.

Nu câştigă nici cultura universală şi nici măcar cea românească.

Ernest Bernea.

OM ŞI NATURA. — Ultima carte a tânărului cercetător, Ion Conea, este o lucrare făcută pentru marele public. Geografie pentru toţi, precizează autorul în subtitlul cărţii.

Ca şi manualele de învăţătură elementară, cărţile de popularizare a datelor ştiinţifice sunt făcute la noi, obişnuit, de oameni cari n'au nimic comun cu ştiinţa; nici ca preocupare nici ca pregătire. Aceasta pentrucă au ca scop câştigul material, nu acela spiritual.

A da elemente, a îndruma sau a iniția, cum se mai spune, pe cineva într'o artă sau o știință, este lucrul cel mai greu al învățăturii. De aceea numai cei bine deprinși, numai cei cu adevărat învățați pot face lucrări didactice și de «popularizare».

Ion Conea a dovedit, mai ales în vremea din urmă, o temeinică pregătire în științele geografice. Repetatele studii și cărți publicate, în deosebi cele de geografie istorică, ni-l arată ca pe unul dintre puținii cercetători tineri, bine orientați. El face știință din viață, din datele noui pe care le caută singur, nu din cărți. Ion Conea este un cercetător de teren, ceeace este un mare merit în cultura română atât de încărcată de opere zadarnice.

Om și natură este o carte alcătuită din o seamă de comunicări și conferințe cu subiecte din geografia umană. Unele sunt în legătură cu rezultatele științei geografice în general și cu nouile cuceriri ale omului asupra naturii, iar altele sunt desprinse direct din cercetările sale pe teren, adică acelea din Țara Hațegului. Temele sunt variate și pline de interes. Cartea are un caracter informativ nu documentar și explicativ.

Ceeace trebue însă însemnat în legătură cu ființa acestei cărți este mesteșugul deosebit cu care autorul știe să câștige sufletul cetitorului. Aceasta pentrucă lucrarea, cu toate că își are rădăcinile în cercetări pozitive, se ridică până în limitele literaturii ; și anume a literaturii superioare care ne crește lăuntric. *Om și natură*, este o care scrisă cu multă înțelegere și căldură. De aceea ea depășește caracterul strict informativ pentru a deveni o operă personală de credință și îndemn.

Paginile scrise despre deosebitele «Țări» ale pământului românesc, despre munte, despre mare, portretul regelui arab Ibn Seud, sunt dintre cele mai frumoase și pline de rod.

Prin cetirea acestei cărți omenia noastră iese sporită. Cu toate că se întemeează și crește din știință, ea se realizează pe alt plan : acela aducativ, sufletesc. *Om și natură* este o carte care se adresează mai mult inimii decât minții noastre.

Ernest Bernea.

LITERATURĂ

GHEORGHE BOLDEA : *Soliloquii.* — Prin îngrijirea delicată și pioasă a prietenului credincios, Emil Giurgiuca, el însuși poet de fragedă simțire, a apărut în colecția «Abecedarul» și sub titlul de mai sus, un mănunchiu din poemele tânărului și regretatului poet din Merchea-șa Târnavelor, Gh. Boldea. Culegerea e precedată de frumosul portret datorit d-lui Năsturel și de o prefață de multă înțelegere critică a d-lui Giurgiuca.

Cititorul de azi va putea măsura în cele aproape 40 de poeme — cărora le lipsește din păcate datarea — ce speranțe minunate am îngropat cu toții în mormântul de acum trei ani de pe Târnave. Ceeace caracterizează poezia aceasta tânără — de-a lungul căreia, pe firul timpului, se simte sforțarea constantă a poetului de a depăși bogăția verbală, metaforică, de care va izbuti tot mai mult să se elibereze în cele din urmă rânduri — e puterea muzicală a versului. Nu e vorba de sonoritate verbală ci de muzica adâncă a imaginilor care poartă spre lumină ritmul interior al gândului și al simțirii creatoare. Poeziile acestea *cântă* cum au cântat în sufletul autorului. Cântă visul înstelat care prinde realitatea în cristale limpezi și reci ca apa nocturnă a cerului. Temele sale sunt steaua — soarele apare foarte puțin în poezia lui — cleștarul apei lunare, iubirea și moartea. In ritmul aerian al versului simțirea poetului se lărgește pătrunzând până în cele mai îndepărtate unghere ale Firii, pentru ca apoi să le strângă pe toate în sufletul său. Priveliștea din afară apare ca pânza cea ușoară sub care trăește simțirea poetului lărgită prin gândul unei existențe înrudite ființei sale. Lumea lui Gh. Boldea se încheagă — mai cu seamă în ultimele poeme — într'un sentiment universal de tristețe senină, în care sunt continuu prezente legile

mari ale Firii, dar unde își face loc, venind din străvechea moștenire sufletească a neamului, nota minunii creștine.

Așa ne apare în *Colocviu ceresc* :

De ce-ți curg lacrimi pe obraz, cerule cu heru-
[vimi,
Că-ți rupi năvoadele albastre, grele de măr-
[găritare ?
Pâmnâtu-și moie 'n tine buzele amare
Și scoate argintul iernii în pomi spre limpezimi.

Tăcut în slăvi, murmuri în ape de cleștar
Și vorbele ți-aud în cupa sufletului meu
Liturgic clopoțel, în plângător altar,
Care-o să-mi tremure în vers mereu.

«Mă simt o apă ruptă din trupul tău de-argint
Ram înflorit de stele — ....

Pornind din acelaș izvor, poate și local, trecerea dela lumea de basm la lumea materială împrejmuitoare se împlinește și făpturile poetului se așează la mijloc între simbol și realitate sensibilă.

Dintr'o *Nocturnă* :

«Mi-am risipit pe grâuri gândurile 'n van
S'adoarmă 'n așternuturi de hodină
Le ciugulește cloșca de pe bolți, în lan,
Când luna-i cerne boabe de lumină.

Intr'o asemenea poezie sentimentul iubirii apare purificat și înalt, fără să-și piardă intensitatea lui chinuitoare (v. *Nostalgie, Sbucium*, etc.), ci, dimpotrivă, orhestrat în imensitatea stelară.

Te-ai ridicat din visuri, albă, ca o rugăciune
Și cerul și-a plecat urechea la pământ
S'asculte mersu-ți sărutat de flori — un cânt
Necunoscut de-albastra lui genune.

(Insetare).

Dar aci, ca și pretutindeni în poezia lui Boldea, e prezent sentimentul morții. Moartea e din marile legi complimentare ale Firii. Din ea poate răsări viața :

Pământul plin de albe oseminte
Respiră hohotind în mii de flori...

(Primăvară)

Pentru noi însă, pentru lumea individualului, e marea despărțire. De aci accentul nesfârșit de patetic al cântecelor sale de iubire :

«Căci sub pământ nu-s căi să ne 'mpreune
Doar cripte încuiate cu lacătul de-apoi.

(Insetare)

Ne oprim aci. Despre Gh. Boldea și cântecul să «melodic, cum spune E. Giurgiuca, și unduios ca peisagiul potolit al malurilor celor două Târnave», vom mai vorbi vre-odată mai mult decât în cadrul unei însemnări.

Poezia lui Gh. Boldea e o poezie aristocrată, făurită, cu o admirabilă siguranță a realizării artistice, la un grad mai înalt de abstracțiune, care o face mai puțin accesibilă lecturii comune. Și nu e aci căutare ci expresiunea unei simțiri absorbite și lărgite în gândul contemplativ, dar care-și păstrează mereu frăgezimea originară. De aci vine că pornind ca o mărturisire personală, poezia lui Gh. Boldea se ridică spre ceea ce fixează statornic, în cântec, poziția vieții omenești.

Ion I. Ionică.

UN POET LUPTATOR. — Poesia legionară crește ca tot ceeace ține de sufletul tare și sănătos al mișcării acesteia de renaștere a neamului. E un rod nou și bogat pe care îl dăruește și în literatură, sufleul tineretului.

La începutul toamnei trecute, Valeriu Cârdu, cunoscutul ziarist dela «Buna Vestire» a făcut să apară un volum de poesii : *Ciuburi de lumină*. A fost una din frumoasele daruri ale anului 1937. Sufletul legionar ș-a mai definit și s'a mai exprimat printr'o operă vie, adevărată.

Se crede în deobște că poesie adevărată este numai aceea de contemplație ; poetul, un om lipsit de elemente active, creatoare. Poesia legionară vine să înlăture această părere, mai mult vulgară decât «romantică». Acest nou fel românesc de a fi, întrupat azi de tineret, a ri-

dicat poesia şi poetul la treptele superioare ale vizionarului bogat în simţire dar şi în îndemn.

Poesia lui Valeriu Cârdu se aşează pe această treaptă. In ea găsim un suflet frământat dar nu un suflet învins, găsim mărturisiri dar nu tânguiri, găsim cântece dar nu vaete. Invăţătura legionară desprinde un nou sens artei, cum desprinde şi un nou sens vieţii şi omului.

Planurile vieţii noastre, cel real şi cel ideal, stau într'o continuă întrepătrundere. Sau, am putea spune, sufletul nostru este purtat de acela al poetului într'o lume ideală crescută din cea reală prin setea de lumină ce o poartă în el.

Viaţa românească, în realizările ei concrete, este prinsă în ce are ea mai trist dar şi mai autentic, în satul românesc, din care am pornit cu toţii, aşa cum suntem, cu durerile şi cu năzuinţele noastre. Destinul acestui neam de ţărani, în sborul său tăios în a-şi deschide calea nouă, este prins în credinţa şi în lupta legionară.

Temele ca şi realizarea artistică a poetului stă în continua hrănire a Legiunei din adâncimile de viaţă a satului şi în totala învăluire a ţinutului românesc de suflul legendar al Legiunei. Intotdeauna când Valeriu Cârdu face o descriere, simbolul, mitul creşte şi, din descriptivă poesia devine stare lăuntrică, pentru ca mai târziu să se transforme în îndemn de viaţă nouă.

Iată câteva versuri de roditor legământ cu satul şi trecutul:

Când trec prin satul meu dela hotar
Mă 'nchin troiţelor crescute din lumină,
Şi văd, aud şi simt pe drumul secular,
Cum trec străbunii mei şi se închină.

Ei vin să toarne darnic, pe 'ntins de arătură,
Potop de semne minunate şi slăvite,
Desleg străbuna lor învăţătură,
Din ţarini româneşti, neprefăcute.

(Fragment autobiografic)

Datele concrete sunt un cadru sau un prilej de stârnire a gândului care se schimbă în cântec şi viziune a ţării celei noui. *Povestesc stejarii...* sau acele cântece ale Ardealului, *No, hai!* şi *Horia* în care trecutul se actualizează, sunt dintre poeziile cele mai caracteristice şi mai bine realizate. Citâm din cea din urmă:

Hai, Horia,
Adună-ţi oasele şi chinul,
Că roata blestemată cere azi cuvânt,
Eşti viu, eşti mare, neînfrânt.
Ne creşti în tânăr chip de Căpitan
Şi-ţi bate inima în piept de munte ardelean.

Un pas mai departe îl face poetul atunci când se roagă pentru fapta cea mare a neamului, fapta de învingere a veacului, când totul va căpăta o altă înfăţişare:

Doamne,
La margini de hotar,
Amar aduc din satul meu uitat, departe,
Deschis să-mi fie sufletul, o parte
Pentru copii, abecedar...

Din lacrima ce-o poartă 'n colţul genei
Ţărani cu palma noduroasă şi suflet răstignit,
Am însemnat opriri la porţile Gheenei
Şi-am împletit
Cunună de măriri pentru Inviere.

(Rugă pentru înviere).

Poesia lui Valeriu Cârdu este o nouă contribuţie de simţire şi artă. Poartă cu sine multă frăgezime şi conţinut viu. Deşi mai puţin aspru, mai puţin sculptural decât Aron Cotruş, Valeriu Cârdu se apropie de marele poet ardelean, uneori chiar şi în meşteşug (Haide, străine! Horia etc.). Versul său mai mult cântă decât dăltueşte; dar acest cântec este o credinţă şi un îndemn de primenire, de ridicare la o faptă legendară. Imnul interior se schimbă în imn de biruinţă; poemul în îndemn la luptă.

După acest tineresc volum de poesii, îi dorim lui Valeriu Cârdu o putere de neîntreruptă creştere lăuntrică şi învingere a elementelor nepoetice cari îl pândesc din ascunzişurile vieţii sale de gazetar.

Tudor Codreanu

MUZICA

CREŞTINISMUL, MUZICA ŞI STATUL. Aruncându-ne o privire asupra întregii istorii a muzicii, din toate timpurile, constatăm că am ajuns momentul unei mareţe încheeri: că ştiinţa, arta şi filozofia muzicală şi-au elaborat sistemul şi doctrina, au atins culmea fatalei lor hiperbole cucerind cuvântul ultim şi sintetic ce strălucia pe dânsa; că ele îşi datoresc creşterea şi deplina maturizare exclusiv spiritului creştin; şi că s'au născut şi desăvârşit pentru a fi viitorilor creatori şi genii călăuză, şi scut în nesfârşirea veacurilor ce vor să vie.

Şi totuşi muzica era cât pe ce să nu fie îngăduită în ruga şi viaţa creştinului.

Troienele de păcate cari se năpustiseră asupra cugetului şi simţirii şi cari tocmai ocazionaseră venirea Mântuitorului, — influenţaseră şi asupra muzicii, depreciind-o în gândirea acelora cari puneau mai presus de plăcerea vieţii viaţa şi mai presus de viaţă rostul ei. In vestita şi nu mai puţin strălucita epocă alexandrină, muzica se separase de toate genurile literare, trăia prin ea însăşi, devenise aproape exclusiv instrumentală şi pentru întâia oară în destinul ei i se oferise ocazia de a se descoperi pe sine, în adevărata ei existenţă, şi finalitate. Işi aştepta pionierii cari, din ştiinţa, arta şi filozofia cuprinse în germen în aşezământul şi mecanismul forţelor ei creatoare, să deducă principiile ştiinţii, artei şi filozofiei însăşi, unice şi universale. Ştiinţă, artă, filozofie? — înseamnă vocaţiune, iniţiere mistică, entuziasm, devotare, abnegaţie, sacrificiu. Cine mai putea poseda asemenea virtuţi într'o epocă deplin coruptă, sufleteşte total putredă? *Virtuozii* flautului, lirei şi chitarei nu urmăreau decât «efectul», uimirea şi cucerirea ascultătorilor, aplauzele, elogiile acestora, gloria şi bogăţia. Şi muzica fu înăbuşită, — distrusă şi înmormântată în propriu-i germen; şi uitată.

Cum erau deci primii părinţi ai Bisericii să accepte în ofranda şi viaţa creştină un element de răscolire şi cultivare a *exceselor* de ordin fiziologic şi biologic, ale funcţiunilor vitale devenite vicii şi patimi ucigătoare şi cari, în exclusivitatea lor înecau orice idee sau înclinaţiune a virtuţii, a binelui, a iubirii, a carităţii, a speranţei, a credinţii, — a spiritualităţii, ce-i, singură, viaţa cea adevărată? Şi iată cum apărarea de păcat era să ducă la păcatul cel mai mare. Providenţa însă veghea. Şi a triumfat «cealaltă» idee. Că muzica nu este numai aşa cum au nemernicit-o păcătoşii. Că în firea ei cea neprihănită e din izvor dumnezeesc. Că prin urmare trăeşte într'ânsa însuşi Dumnezeu. Şi că pe undele şi valurile ei adevărata fiinţă a omului, aceea care nu moare, călătoreşte şi răzbate prin toată veşnicia şi nesfârşirea, până la vatra dumnezeească, unde primeşte sărutarea întăritoare pe veci a Celui ce le-a făcut pe toate. Şi creştinului i s'a dat voe, i s'a poruncit chiar, să cânte. Dar, de teama suliţelor vrăjmaşe, trâmbiţele lui David s'au făcut murmur; de teama Satanei, pătimaşele «sensibile» s'au topit în curatele purtătoare de simţire, *diotonice;* şi zbuciumurile patimilor, în mătănii. Iar acel murmur, a fost «punctul în haos» care a dat naştere piramidalului şi labirinticului monument actual al ştiinţii, artei şi filozofiei muzicale. Prin ce miracol? Prin unicul miracol al vieţii. Prin miracolul vocaţiunii, devotamentului, iniţierii, abnegaţiei, entuziasmului şi sacrificiului. Şi prin muzică, s'a identificat viaţa omului cu esenţa religiunii.

Ei bine, muzica nu a fost decât un nou trimes al cerului ca să ne confirme sensul vieţii ce ni l-a relevat religiunea. Ea nu a fost posibilă de cât graţie acelor virtuţi pe cari religiunea însăşi ni le dă ca garanţia absolută a vieţii. Cultul muzicii se identifică deci cu acel al vieţii şi religiunii. El ne infiltrează, ne cultivă, ne creşte şi ne face viaţa. Şi, încă odată, ce este viaţa? Norocul vulgar? Nu. Belşug? Nu. Prosperitate? Nu. Mulţumire? Nu. Lăfăială? Nu. Viaţă este fericirea de a te devota şi sacrifica pentru înlăturarea sau uşurarea durerilor, sfârşierilor şi nenorocirilor altora mai puţin binecuvântaţi: pentru o cauză aducătoare de bunuri spirituale: pentru stârpirea deci a relei credinţe şi a cinizmului, pricini ale mizeriilor şi ale piedicilor mun-

cii oneste și tenace. Iată ce trebue să fie și viața de Stat.

Toate ramurile activității omenești merg paralel, în degradare ca și în regenerare. Și nu e cauză sau efect de degenerescență și distrugere ca să nu provoace ivirea unui germen de viitoare refacere. Cercetarea stadiului de *evoluție* — sau *devoluție* — a unui domeniu de viață ori manifestare ne oferă indiciul mersului, în totdeauna paralel legat, al tuturor celorlalte. Aspectul vastei reacțiuni de înviere prin muzică pe care — cu nebune contrareacțiuni temporare — o mărturisim de o mie nouă sute treizeci și opt de ani, ne îndeamnă să cercetăm cu nădejdea izbânzii stadiul în care a ajuns lupta, cele de mai multe ori interioară, a bunelor instincte omenești împotriva patimilor dezastruoase, pe toate terenurile, și deci și pe acel al politicei. Și, o! binecuvântare a bine diriguitoarei providențe! Statul vechiu, se năruie sub ochii noștri. Societatea veche, îl urmează în prăpastia morții. Pier o societate și un stat bazate pe egoizm și impilare, pe o pretinsă civilizație, materialistă, pe inichitate, minciună și crimă, pe viclenie, cinizm ,fără de lege și pustiu spiritual. Și precum în religiune, precum în vajnicul destin de clădire a adevăratei ființi muzicale, tot așa putem din chiar această clipă saluta și preamări cu glas răsunător peste continente și oceane ziua cea nouă, a redeșteptării virtuților, a cultului altruizmului sincer, a armoniei și spiritualității, cari încep să forțeze năvalnic porțile putrezite ale Statului și Societății, să le spargă buboaele cât munții, și cu fierul roșu al credinții să cauterizeze plăgile și cancerele din cari izbucnit-au timp de veacuri razele falșei străluciri. Se face iarăși zi pe toată viața acestei chinuite omeniri.

Dimitrie Cuclin.

MUZICA LA RADIO. — Arătam în trecuta însemnare soarta nefericită pe care au avut-o încercările de popularizare muzicală ale Fundațiilor Regale. Arătam și pricinile pentru cari încercările acelea n'au dat roade. Astfel, marele public, publicul de a cărui *temeinică* educație muzicală nimeni nu se îngrijește, a rămas și mai departe nelămurit asupra *fenomenului muzical.*

Opera de «culturalizare» începută de F. R., cu un public restrâns, a fost reluată de o seamă de voitori de bine. Rezultatul nouilor încercări a fost însă acelaș fiindcă mijloacele de propagandă întrebuințate au fost în totul asemănătoare celor ale F. R. și fiindcă vechilor «culturologi» s'au alăturat alții noui.

Iată activitatea Soc. de Radio, bună oară. Întocmai ca F. R., această societate, am putea spune «fără prințipuri», în loc de a îmbunătăți programul muzical arătând o mai mare grijă concertelor de muzică de cameră și de soliști (concerte cari numai prin ele ar constitui cea mai bună propagandă), în loc de a scutura repertoriul orchestrei sale, în loc de a se lipsi de cunoștințele aproximative și de multe ori nule ale oricui isbutește să i se impună, Soc. de Radio, face — crede ea — educație muzicală temeinică, prin conferințe. Credem că metoda este greșită. Căci, oricât de bună ar fi o conferință muzicală (și noi nu știm ca asemeni conferințe să fi avut loc) aceasta nu poate împlini golul lăsat în program, de muzica însăși. Din repertoriul vast al muzicii de cameră, Soc. de Radio, nu face să se execute decât Beethoven. Închinători și noi, genialului muzician, nu ne putem opri totuși de a crede că o bună educație muzicală nu este posibilă fără o cunoaștere cât mai largă a creatorilor de stiluri, cât mai deosebite. Aceeaș observație avem de făcut asupra programelor soliștilor. In ceea ce privește restul programului muzical, admițând că este greu ca muzica ce se asvârle 6—7 ore zilnic în casele oamenilor, să fie toată din cea mai bună, nu este mai puțin adevărat că din această cascadă sonoră trebue neapărat să lipsească (și aceasta pentru a nu vicia un gust muzical și așa îndeajuns de puțin iubitor de frumos) acele alcătuiri de sunete cari nu numai că nu au a face cu ceea ce esteticianul *Combarieu* numea *gândire muzicală*, dar nici măcar cu ideea elementară de frumos. Acest gen de muzică este acele în care se înglobează

toate operetele evreo-maghiare nelipsite din programele întocmite de către unul din acei mulți nechemați în posturile noastre de răspundere. Este vorba de acel mediocru pianist acompaniator — Rogalski — pe care Soc. de R. (pentru merite desigur masone) l-a miluit director de orchestră. Loc de răspundere, din care făptura lojilor, aduce grave prejudicii educației muzicale a publicului, atingând și interesele unei societăți de cultură cum ar trebui să fie Soc. de R.

Ceea ce Soc. de Radio dă drept muzică românească este acel prea cunoscut și revoltător amestec trivial de cântece țigănești și de cârciumă de periferie. Vrea însă Soc. de Radio cu orice preț să facă operă educativă și reușește de minune una negativă. Iată un program foarte frumos... intitulat: cântecul popoarelor și în cuprinsul căruia, România era reprezentată prin «Vrăjile Armidei» de Otescu, «Înțelepciune» de Alfred Alexandrescu, «Steluța» de Florescu, Italia printr'un crâmpeiu din opera Rigoletto, America prin opereta Rose Marie de Friml.

Confuzia este din cele mai de neiertat, întrucât deși autorii aparțin (afară de Friml) popoarelor a căror muzică, Soc. de R., credea că o înfățișează, lucrările executate nu puteau în nici un chip face o idee despre muzica acelor popoare. Cât despre compozitorul care trebuia să înfățișeze *muzica yankee*, toată lumea știe că este *ceh!* America de altfel are o muzică cu totul alta, (decât aceea de operetă) muzică pe care «culturologii»Soc. de R., nu o cunosc, după cum nu cunosc nici caracterul celei românești, de vreme ce și-au închipuit că lucrări ca «Steluța» sau acea «Înțelepciune» de Alfred Alexandrescu (compozitorul român fără nici o afinitate cu muzica poporului a cărui limbă o vorbește) pot, ca și «Vrăjile Armidei», să înfățișeze caracterul poporului nostru. Și este păcat, fiindcă îndeobște se știe că nici o altă artă nu poate, mai bine decât muzica, înfățișa caracterul unui popor.

Și acum, ne rămâne să cercetăm activitatea muzicală cea mai de seamă a Soc. de R.: *conferințele*, cu ajutorul cărora numita societate crede că poate realiza educația muzicală. Din nou ne întâlnim cu eroul ciclului de conferințe experimentale, organizat de Fundațiile Regale: acelaș gâlgâitor domn Ciomac, despre care vom aminti că face parte din «juriul ponderat» dela «Hanul Ancuții», loje sadovenistă, camuflată în cârciumă... culturală acordând premii muzicale. (D. Ciomac se găsește aci în tovărășia d-lor Gh. Enescu, Gh. Georgescu, M. Jora, I. Perlea, C. Brăiloiu adică în tovărășia tuturor celor cari au cuvânt hotăritor în muzica românească, azi).

Revenind la conferențiarii Soc. de Radio, aflăm un nou estetician, dintre acei pe cari-i numim «culturologi». D-l Mugur. Deși cu totul în afara oricărei puteri de înțelegere a lucrurilor având atingere cu muzica, «prelegerile muzicale» ale d-lui Mugur,, par a fi foarte prețuite de către direcția Soc. de Radio (direcție din care face parte însuși d-l Mugur). D-sa va sfârși de bună seamă, prin a dobori chiar «autoritatea» estetică a confratelui său D. Ciomac și cu siguranță și pe aceea «critică» a controlorului muzical al Soc. de R. medicul (evreu) Sobelman-Duma.

In fața acestei activități susținută de atâția «specialiști», (alcătuitori de programe, conferențieri, controlori, directori de orchestră) bietul cetățean copleșit de atâta «culturologie», se lipsește de conferințele din cari nu are ce înțelege și ceea ce este mai grav, și de muzica —uneori bună — pe care Soc. de Radio vrea (cu ce mijloace!) să o facă înțeleasă.

Deși afirmațiunea aceasta ar părea necontrolabilă, (fiindcă nimeni nu poate *vedea* câtă lume ascultă producțiunile Soc. de Radio) programul zmuical întocmit din ce în ce mai fără miez, îngădue următoarele deducțiuni: 1) gustul publicului — cu toată truda specialiștilor, sau tocmai din această pricină —este în vădit declin, (de vreme ce acceptă actualul program), 2) publicul nu se mai interesează de producțiunile muzicale ale Soc. de Radio.

Și într'un caz și în celălalt, vina nu poate fi decât a acestui așezământ de cultură Fără

nici o vină, păgubit (ca întotdeauna), rămâne iarăşi publicul.

Dinu Buzdugan.

CULTURĂ ŞI EDUCAŢIE

SCRIITORUL ROMAN. — Omul de litere, sau scriitorul, cum i se spune obişnuit, este o existenţă cu însuşiri şi viaţă proprie. In tot locul unde el a apărut, a fost socotit ca ceva făcut dintr'o plămadă deosebită, mai bună decât a celorlalţi oameni. Mai ales în ultimele veacuri când intelectualul a domnit şi a format criteriul de judecată a tot ce era superior, scriitorul a avut o situaţie excepţională. Intelectualitatea sa, simţirea deosebită şi meşteşugul neînţeles de mulţime, i-au creeat această situaţie.

Scriitorul român a tras şi el din foloasele acestui fel de a vedea; el s'a bucurat şi se bucură şi astăzi de un prestigiu înalt, cum nu se acordă decât unor iniţiaţi în tainele vieţii şi ale lumii. Scriitorul român a tras mai mult foloase decât a făcut sforţări pentru a-şi merita această preţuire. Dece? Pentrucă, dacă el în cele mai multe cazuri reprezintă o valoare înăscută, de simţire şi artă, nu tot aşa se întâmplă atunci când este judecat din punctul de vedere al sforţărilor proprii, pe care trebue să le depună o viaţă de om superior, de creator.

Să pornim de la o constatare obiectivă. S'a observat că de cele mai multe ori scriitorul român, după o ascensiune puternică, după producerea a 2—3 opere de reală valoare, dispare ca om de creaţie. Şi aceasta în două feluri: sau se retrage şi trăeşte moral (uneori şi material..) pe «laurii câştigaţi» sau publică mai departe opere nesemnificative, lipsite de substanţă şi de artă. De reţinut este că scriitorul nostru, în cele mai multe cazuri se «epuizează» în foarte scurtă vreme aşa că la vârsta de 40 de ani şi-a încheeat cariera literară.

Care să fie cauza? — O potrivire de păreri între scriitor şi marele public. Scriitorul român crede şi el că e făcut dintr'o substanţă aleasă şi că are o chemare în fasa masselor oarbe. Calitatea sa deosebită, credinţa sa că este «uns» îl face să se creadă scutit însă de orice sforţare personală pentru a se ridica, pentru a creşte lăuntric şi pentru a-şi îmbunătăţi meşteşugul. Scriitorul român nu face nimic pentru a spori fiinţa şi arta căreia i s'a închinat. El nu cunoaşte încă adevărul elementar că tot ce ne-a dăruit Dumnezeu trebue pus mereu în lucrare pentru a putea creşte. A te bizui o viaţă întreagă numai pe ceeace ţi-a dat «natura», oricât de darnică ar fi fost ea, este o cale sigură de epuizare prematură.

Scriitorul, ca orice meşteşugar sau om de ştiinţă, are nevoie de o sforţare continuă, de o muncă în sensul artei sale. Scriitorul adevărat este un necontenit cercetător al realităţii obiective, fiindcă opera sa creşte şi se hrăneşte din viaţă. Şi nu numai atât. Creaţia literară nu este numai o problemă de isvoare ci şi una de disciplină. Cine nu şi-o poate însuşi, nu poate ajunge niciodată a atinge treptele superioare ale creaţiei. Poesia poate fi socotită ca ultimul lăcaş al sentimentalismului, dar pentru a se cristaliza în opere ce vor învinge vremea, ea nu poate să treacă peste nevoile de rigoare şi metodă a oricărei opere, făptură de sine stătătoare.

Scriitorul român trebue să se lepede de mentalitatea sa romantică şi să pornească la muncă. Aceasta înseamnă, pentru cei mai mulţi, să lase cafeneaua pentru a se duce în atelier, în laborator.

Numai astfel, calitatea sa superioară mai poate fi păstrată; ca să nu-i spunem salvată.

Ernest Bernea

ISTORIA NOASTRA. — Poporul nostru s'a născut dintr'o înaltă spiritualitate Dacică, fecundată de geniul politic a Romei. Această spiritualitate Dacică s'a desfăşurat într'un cadru de viaţă lăuntrică prin acel înalt cult al sufletului, care însă nu a dat putinţă unei realizări pe plan concret. In momentul când s'a încercat înfăptuirea pe plan politic s'a ivit zădărnicia, prin aceia că nu s'a putut găsi forma politică de realizare pe măsura sufletului Dac.

Aceasta a fost, cred, origina şi apoi desfăşurarea războiului cu Romanii: Dacii au căutat să învingă, să înlocuiască politic, cea mai mare putere de atunci.

Inceputä sub asemenea auspicii istoria noastră se prezintă în desfăşurarea sa de veacuri, ca o luptă uriaşă dusă de sufletul unui popor care-şi caută permanent, posibilităţile de realizare.

Dacă poporul nostru s'ar fi găsit ca poziţie geografică altfel, ar fi avut liniştea necesară unei închegări, în sens de perfectă unitate politică. Această unitate politică — nouă — ne-a lipsit, şi pe timpul lui Boerebista şi acum. Aci trebue să vedem unul din cele mai mari rele cari au dus la imposibilitatea noastră de realizare, pe măsura sufletului nostru. Cronicarul spune că am stat «în calea tuturor răutăţilor» şi are dreptate căci Dumnezeu ne-a pus la răscrucea drumurilor de pretutindeni. Din această pricină, istoria Românilor prezintă un aspect extrem de variat şi cu un colorit pe care nici o istorie din lume nu-l posedă. Cineva a spus odată că istoria Românilor este cel mai «palpitant roman». Şi aşa este: pagini luminoase cu figuri voevodale, alternează cu negre aspecte de trădare şi mişelie. Ridicări uriaşe pe culmi de independenţă şi glorie politică se schimbă brusc cu pogorări sub sabie, sau genunghiu străin. Acţiunea este plină de interes şi din aspectul său variat, multiplu, se poate scoate orice — în orice sens. Elementul romantic nu lipseşte depăşind poate cu mult istoria ţărilor apusene cari-şi fac o glorie din aceasta. Dar dacă istoria noastră înseamnă şi literatură, nu trebue să uităm că *înseamnă* învăţătură. Rolul etic al istoriei Românilor nu poate fi contestat, căci nicicând un popor nu a trăit atât de adânc scara tuturor posibilităţilor şi a tuturor simţirilor lăuntrice, care simţire s'a zămislit din durere şi tot din durere a purces tăria de care a dat dovadă şi care se poate desfăşura crescând către viitor.

Poporul românesc a făcut totdeauna dovadă de mari însuşiri sufleteşti, dar ne-a arătat că nu şi le poate înfăptui politic, decât printr'o mare personalitate, a cărui rol a fost şi este acela de a polariza şi coordona toate acţiunile răsleţe dând astfel prilejul ivirei unei unităţi creatoare. Acesta este şi sensul revoluţionar al istoriei noastre, căci a accepta istoria Românilor înseamnă, pur şi simplu, a admite revoluţia. Omul de geniu politic a fost la noi o mare necesitate şi el a contribuit totdeauna la modificarea evoluţiei istoriei noastre prin participarea organică a personalităţei sale, diriguitoare către acţiuni coordonate a căror înfăptuire a fost totdeauna prilej de ridicat pe culmi. Poporul nostru şi-a cercat realizarea numai când a avut un «căpitan», şi aci trebue să vedem un sens din rostul etic — al istoriei Românilor plin de învăţăminte pentru viitor.

Am spus că a «cercat realizarea» pentrucă nu a înfăptuit-o niciodată până acum. Pricinile le găsim tot în învăţătura istoriei noastre, care ne arată clar cauzele de căpetenie pentru care nu s'au înfăptuit.

Cunoaşterea istoriei noastre duce la anularea posibilităţilor de împedecare a realizărilor româneşti pe măsura sufletului românesc de veacuri.

Horia I. Ursu.

POLITICĂ ŞI ECONOMIE

LEGIUNEA ŞI PARTIDELE POLITICE. In noua înfăţişare de astăzi, a vieţii noastre politice, problema raportului între Legiune şi celelalte grupări, se pune pentru mulţi dintre «prietenii» noştri, într'un chip cu totul nou, «aşa cum însăşi împrejurările actuale îi determină să o pună». In trecut Legiunea era văzută ca o grupare politică faţă de care toate partidele aveau o atitudine potrivnică, de luptă directă, purtată până la desfiinţare. Astăzi, după alegeri, când prieteni şi duşmani nu mai pun la îndoială nici măcar puterea ei numerică (singura care contează în faţa mentalităţii politice vechi) mulţi dintre oameni, văd din nou «un mare duşman» în faţa Legiunei, de astădată mai de temut, dată fiind noua metodă de distrugere: «se realizează programul».

Binevoitorii «prieteni» cari gândesc astfel, nu

au înţeles nici astăzi nimic din Legiune, după cum n'au înţeles nici atunci când mişcarea era la începuturi. Judecarea unor astfel de lucruri cere o aşezare prielnică, atât din punct de vedere istoric cât şi spiritual, care nu stă în puterea oricui.

Legiunea nu este un partid politic, ci este o *lume nouă*. Partid politic poate fi în faţa urnelor, dar nu în faţa istoriei. Toată greşeala aci stă; e o chestiune de perspectivă.

Orice partid poate fi distrus de un altul la putere, fie prin luptă, fie prin «realizare de program», numai Legiunea nu. Aceasta pentrucă mişcarea tineretului este o nouă spiritualitate, o nouă viziune de viaţă care va defini şi va aşeza noui vremuri româneşti.

Cine a văzut interesul învingând credinţa, politicul învingând spiritualul şi efemerul învingând eternul ? ! Numai un suflet slab se mai poate îndoi astăzi de biruinţa legionară. Oricâte încercări s'ar face şi în orice chip, toate rămân la margine de drum. Hotarul nostru nu-l poate călca nimeni fără să simtă că se găseşte într'o altă lume.

Nimeni nu poate îndrepta nimic din ţara aceasta fără Legiune ; nimic pentrucă o lege, un aşezământ, o reformă nouă, nu pot duce la roadele curate ale adevăratei înoiri. Şi adevărata înoire vine odată cu *omul nou* al tineretului, odată cu desăvârşirea marelui gând al Căpitanului, de a însănătoşi viaţa noastră din însăşi sâmburele ei : sufletul.

Cum se mai poate teme cineva când temeiurile şi orizontul revoluţiei legionare sunt atât de mari ?

Dacă cineva vrea să judece Legiunea să şi-o apropie. Altfel calcă strâmb. Programul Legiunei nu «se ia» ci se *trăeşte*. Cine ia programul Legiunei în acest înţeles, devine legionar.

Iată dece nu ne este teamă, astăzi ca şi ieri, de partidele politice şi oamenii lor.

Ernest Bernea.

MĂRTURIA LUI 10 DECEMBRE. — Stăm cei de azi şi cei de ieri, studenţi şi tineri, aplecaţi în noi, cu vraja regăsirii la acest 10 Decembre al vieţii româneşti. Taina lui istorică cade, cu cât se luminează vremea, în făgaşul întregului înţăles al sforţării şi chemării noastre. Sub greul zilei şi bucuria faptei, înviforaţi în sbucium, trăim împreună de fiecare dată ceasul întâlnirii noastre cu destinul.

10 Decembre rămâne sărbătoarea neamului.

Peste umbra păcatului şi-a blăstămatei nepăsări ne-am descoperit la 10 Decembre împinşi în inima lucrurilor. Nu îndeplinind un act de voinţă omenească, ci, după cum au mărturisit însăşi conducătorii în frunte cu Căpitanul, supunându-ne, luminaţi, mânei care lucra pentru întregul neam. In clipa aceea vorbia prin câţiva urisita vieţii de mărire românească viitoare.

Lucrarea crescută de-atunci şi până astăzi stă de aceea, în întregime, sub semnul dăruirii vieţii pentru crez şi sub rodul isbândei neîntinate. Noi ne ştim pe crucea lui 10 Decembre crainici şi oameni noi. Cu ea, oricând, ne descoperim purtători ai regăsirii firului de vieaţă originară a neamului. Din rătăcire, îngropare, robie, creşte glasul de tunet al isbăvirii.

Credinţa care ne poartă deschide cu 10 Decembre suflu de înălţime, creştere şi adâncime. Ursiţi a ne duce pentru neam pe drumul muntelui de suferinţă, acoperim de 15 ani cu dărnicia sufletului, crescând, pădurea întunecată cu fiare sălbatice şi depăşim cu voinţa de vifor şi destin mlaştina tuturor desnădejdilor. Simţim de departe că aşa ne caută strămoşii cei neadormiţi pentru dreptatea neamului şi că aşa ne cere pământul acesta în fiecare fibră de înviforare mută.

Inţălegem şi mărturisim că viaţa noastră n'are sens şi cuprins în afara participării la destinul neamului. Inţălegem şi mărturisim că peste noi taina vieţii ne poartă pe drumuri de ursită obştească. Inţălegem şi mărturisim calea de mântuire cu paţia prin ortodoxie.

La 10 Decembre sărbătorim în fiecare an ziua botezului vieţii noastre şi drumul regăsirii lumii româneşti adevărate. De aceea ne ştim cu toţii topiţi în unitatea nedespărţită a neamului, înviforaţi, vestitori ai isbânzii şi tăriei unei lumi de mărire şi dreptate românească.

Jertfa celor mai buni dintre noi stă mărturie de viaţă, de suflet şi sânge, temelie de credinţă peste veac. Cu puterea ei drumurile ni se arată mai drepte şi sub chemarea şi taina ei înţălegem ce nu putem vedea singuri.

Ticăloşia şi nemernicia unei vieţi de paradă va înţălege în faţa acestui 10 Decemvre că un neam nu poate sta apăsat împotriva propriului destin. Şi că, peste oameni, din adâncuri, peste legi şi conducere, se înalţă dreptatea istorică şi legea lui Dumnezeu. Taina acestor lucruri închide şi tăria noastră şi isbânda faptei ce o purtăm cu noi sub steag de Arhanghel.

10 Decembre deschide calea neamului românesc. Sub semnul ei vom învinge.

Ion Veverca.

ROMANIZAREA VIEŢII ECONOMICE. — Stărue, cu serioasă aplecare, de o bună bucată de vreme, în preocuparea atât a factorilor vieţii noastre politice cât şi a tuturor celor ce gândesc asupra orientării social-economice a ţării noastre, de a se da o directivă *românească* vieţii noastre economice. Insfârşit s'a convins toată lumea că este absolut necesar ca, pe cât posibil, unanimitatea celor ce fac negustorie în ţară la noi trebue să fie Români, de orice fel ar fi această negustorie, fie că este vorba de întreprinzători mari sau mici, în înţelesul economic al cuvântului, sau de cei chemaţi să ajute cu munca lor în realizarea vieţii noastre economice.

Sunt lucruri cari dealtfel au fost observate de multă vreme de cei cari au avut aplecat un ochi mai atent asupra desfăşurării vieţii noastre naţionale şi cari nici nu cer o prea mare sforţare de gândire pentru a fi înţelese.

S'ar putea crede că toată tradiţia unei boerii, care a creiat o stare de repulsiune instinctivă pentru negustorie, ne-a adus la stăpânirea efectivă a vieţii noastre economice de astăzi numai de străini, la această burghezie străină care poate să dea o expresie neromânească şi culturii şi civilizaţiei noastre. Pentru cercetătorul vieţii economice româneşti realitatea ne arată însă că cu cât înaintăm în trecut aflăm prezenţa tot mai mare a elementelor româneşti în toate laturile vieţii noastre economice, negreşit legată de starea de desvoltare a Ţărilor noastre în fiecare epocă.

Ceeace se pare însă că a înrâurit în mod categoric orientarea elementelor româneşti, şi a pricinuit mai apăsătoare situaţia de astăzi, a fost îndrumarea în cultura românească.

Necontestat, organizam un stat ale cărei forme de viaţă cereau luarea de măsuri pentru pregătirea elementelor în stare a-l conduce. Şi atunci trebuia, era firesc, să se ia măsuri pentru pregătirea elementelor cari prin formaţia lor să-l poată încadra. De aci sa creiat o mentalitate care în cultura românească a avut drept scop, Bugetul. Şi prin tot ce s'a spus şi s'a gândit din acel moment, s'a cultivat chiar, cu multă grijă metalitatea că decretul de boierie pe temeiul căruia toţi puteau fi chemaţi chiar în cele mai înalte funcţiuni ale Statului trebuia să fie învăţătura.

In felul acesta, în momentul în care înfiinţăm un stat comercial, organizat pe baze burgheze, în loc să creem curentul care avea să ducă la spiritul de întreprindere, deci la îndreptarea către *activităţi* economice, noi ne-am mulţumit să formăm, stăruind cum nu se putea mai greşit, o burghezie românească ale cărei puteri de viaţă se trăgeau din Buget. Observaţiile pe cari le făcea Al. Xenopol în «Istoria Românilor», în această privinţă, sunt prin perspectiva timpului şi în lumina realităţilor de astăzi, adevăruri cari rămân întregi pentru definirea unor greşeli cari ne-au dus la situaţia de astăzi. «In vremurile de mai înainte dregătorii se recrutau numai din clasa boerească şi prin darea unei dregătorii unui om de rând, el era înălţat în clasa boerilor. Fiind deci onoare şi vază mare să fii boer, fiecare om trebue să tindă să ajungă în această stare. Cum spunea prea bine C. Creţulescu în broşura lui tipărită în 1860 : «cea dintâi instituţiune funestă fu aceea a nenumăratelor foloase cu cari s'au crezut nevoiţi străbunii noştri a încuraja Serviciul Statului.

Deosebit de *remunerarea* recunoscută ca deajuns în toată lumea — de un salar pe timpul serviciului şi de o pensie pe viaţă — la noi ca nicăeri se acordau exclusiv servitorilor statului şi copiilor lor, drepturi politice, *nobilitatea* şi un număr mare de scutiri. O asemenea instituţiune avu de consecinţă primară neapărată *de a înăbuşi la noi desvoltarea de orice alte forme de cultură.* Profesiunea serviciului public fu înzestrată cu atâtea foloase de cari celelalte profesiuni erau desmoştenite, încât putem zice că ele erau lovite de proscripţiune. *De aci, industria, comerţul atâtea diferite cariere cari în alte societăţi fac carierei politice o concurenţă din cele mai fericite, ca mijloc de a procura avere, consideraţiune chiar celebritate, la noi fură cu totul condamnate. Tot Românul cu oarecare cultură intelectuală, cu oarecare ambiţiune nu se mai putea deda decât la cariera serviciului Statului.*

In înlănţuirea lor faptele au avut o *explicaţie* tot mai cuprinzătoare. Pe deoparte o anarchizare a Statului, prin creşterea fără măsură a cheltuelilor de personal, o burghezie funcţionărească mediocră, un asalt la procedee nepermise de îmbogăţire a burghieziei funcţionăreşti mai înstărite, iar în viaţa economică, temelia pe care avea să se reazăme organizarea Statului nostru comercial, câmp liber de lucru în toate laturile: comerţ, industrie, activitate de producţie şi de circulaţie a bunurilor şi serviciilor economice în cari trebuia să muncească cei cărora pseudo-intelectualitatea nu le atrofiase mândria muncii.

In toată discuţia ce se face încă privind această latură din organizarea statului nostru, cel mai important, ca punct capital de reazăm a întregii noastre vieţi, credem că cel mai însemnat lucru de făcut este schimbarea de direcţie în îndrumarea, în educaţia noastră.

In locul chemărilor de până acum în cari a fi un consumator al Bugetului *era titlul unei boerii pe cari nu o apreciem şi nici n'o putem justifica,* noi spunem că decretul nostru de boerie pe temeiul căruia vom putea clădi o Românie a noastră în toate domeniile ei de manifestare este acela în care folosind chiar cea mai înaltă învăţătură vom cuceri prin destoinicia noastră un loc în câmpul activităţii economice. Noi o socotim îndreptarul ceasurilor de astăzi şi de mâine, care ne va ajuta, dintr'o bogăţie pe care o vom creşşte cu puterile noastre, să dăm şi formele de cultură şi civilizaţie cari să înfăţişeze etnicul nostru.

Astfel este fatal ca şi una şi cealaltă să fie expresia celor cari tot prin muncă, dar printr'o rea înţelegere a lucrurilor din partea noastră, sunt şi deţinătorii puterii materiale.

Gheorghe Brânzescu.

COMERŢUL LEGIONAR ŞI INVAŢAMANTUL COMERCIAL. — Viaţa ţării noastre se găseşte la o răspântie în care evenimentul cel mai de seamă este încadrarea puterilor creatoare ale noilor generaţiuni pe linia de desvoltare istorică a naţiunii. Primele gereraţiuni cari s'au desvoltat sub orizontul larg al unităţii reale a întregului neam, reprezintă o năvălitoare afirmare a puterilor naţiunii, pe cari şcoala are datoria să le îndrumeze către o activitate rodnică.

In mijlocul acestei misiuni istorice a şcoalei româneşti contimporane stă învăţământul practic, care trebuie să puie în mâna tineretului, instrumente de realizare imediată pe plan economic, technic şi administrativ-politic, din care ar rezulta o orânduire socială, capabilă să ajute expresia majoră a culturii noastre. Dar aceasta este cu putinţă numai dacă bogăţia sufletească a tineretului românesc, care îşi trage seva din evenimentul epocal al ridicării poporului nostru la rangul de cauză singulară a istoriei sale sociale şi politice, este dotată şi apoi însoţită pe calea ei de afirmare de cunoştinţi ţndrumătoare clare, de înţelegerea mediului înconjurător şi a problemelor sale şi de noţiuni tehnice bine stăpânite. Ele vor înarma voinţa de înfăptuire a fiecărui tânăr.

Dacă până în ziua de azi, voinţa de afirmare a generaţiunilor noi şi expresiunea ei, nu au fos ele înşile bine închiegate, nu se poate totuş spune, că învăţămârtul practic şi cu el şi şcoala comercială, secundară şi superioară, care ne in-

teresează în discuţiunea de faţă, nu au participat efectiv la criza actuală a energiilor tinere. Este adevărat, că însăşi desvoltarea vieţii noastre, în forma ei nouă, nu l-ar fi dat învăţământului practic posibilitatea de a fi creeat până acum o clasă de mijloc românească, dar el a a fost avertizat şi este conştient, că numărul imens al diplomaţilor şi titraţilor săi, nu este un organ de afirmare şi de lucru al naţiunii, ci este o masă inertă. A pus piedeci băneşti de «selecţiune», lărgind anii de studiu şi a continuat să-şi «reformeze» programele, fără să priceapă că este chemat să coboare înăuntrul sufletului tineretului...

Faţă de această osificare a întregului aşezământ de învăţătură, conştiinţa noastră de a crea din poporul nostru un organism al istoriei având toate mădularele de acţiune şi de realizare, a întregit şi individualitatea Românului, dotând-o cu impulsul şi cu voinţa de a se manifesta ca înfăptuitor pe toate plaiurile vieţii.

Pentru economia românească, acest reviriment sufletesc al tineretului se va înfăptui prin ideea comerţului legionar.

Criza şcolii noastre comerciale îşi are originea în criza generală a concepţiei noastre de stat de după război. In timp ce naţiunea evolua pe linia închiegării de sine şi a conştiinţii de sine însăşi, statul şi organele sale erau adaptate unei ordine mondiale, ritmată de impulsul de expansiune nouă al marilor culturi. Ca atare întreg aşezământul nostru nu este astfel alcătuit încât să îmbrace începuturile vieţii româneşti, ci astfel încât viaţa românească să se adapteze la manifestările din afară de sine. Tânărul iese prin programul şcolii comerciale, definitiv smuls din viaţa ce-l înconjoară, căci noţiunile şi cunoştinţele ce le primeşte aci, nu sunt fragmente esenţiale şi luminoase ale acestei vieţi ce zvâcneştşe în jurul său, ci nişte formule adunate din cele patru colţuri ale lumii. Ele îl pot chema, dacă are interes, către deşerturi teoretice, sau îi repugnă pur şi simplu, lăsându-l să se zbată neajutorat şi inutil. *Omul,* care în general lipseşte din şcoala noastră, nu este deloc luat în vedere nici de către programele învăţământului nostru profesional, care sunt astfel alcătuite încât imaginează o schemă absolută a economiei, după chipul căreia siluieşte mintea tinerilor, lăsându-le sufletul primitiv şi lipsit de disciplină. Toată viaţa petrecută în şcoala practică, rămâne o sforţare inutilă pentru cel ce trece prin ei şi de cele mai multe ori îl angajează într'o conduită în care omul rămâne steril şi deplasat.

Şi astfel asistăm astăzi la străduinţa ce se face de a se încorpora pe cale administrativă sau legislativă «munca românească» în viaţa socială a ţării, fără însă ca prin această bună voinţă a sa faţă de naţiune, politica de stat să poată scăpa de responsabilitatea, că energiile a generaţiuni întregi româneşti nu pot rodi. Sunt câteva generaţiuni tinere a căror putere de muncă este înăbuşită şi pieziş întrebuinţată, din lipsa lor de pregătire practică şi din necesitatea de a-şi găsi un rost, oarecare.

*

In faţa acestor probleme, cronica economică românească, nedepăşind metoda de a măsura importanţa evenimentelor economice după masa valorilor şi după întinderea relaţiunilor pe care ele le comportă, nu a însemnat evenimentul comerţului legionar, ca un eveniment menit să antreneze către înfăptuiri economice însemnate puteri creatoare ale naţiunii. Nu a putut face această relevare cu ajutorul conceptelor cu care lucrează, fiindcă bătălia comerţului legionar nu porneşte din relaţiunea dată a bunurilor şi a intereselor patrimoniale, ci din concepţia Legiunii despre rostul economiei în viaţa naţională, în care *omul* ajunge la puterea de a da sens bunurilor şi aşezămintelor economice. In nevoia de a nu antrena pe om în *mecanica economiei,* ci de a porni o ofensivă împotriva ei, comerţul legionar a trebuit să facă uz de valorile neîntrebuinţate (fier vechi, donaţiuni) pentru a putea face o şcoală de umanizare a vieţii economice a României. Această umanizare este readaptarea normelor economice la omenia Românului, ceeace însemnează că de aici încolo legile economice nu pot fi altele decât cele din purtarea unui om cinstit, aşa cum el e lăsat de

Dumnezeu în o mie de ani de viață românească.

Această coborîre a activității omului nostru în structura sufletului său este supapa psihologică prin care tineretul, automat de curentul ce-l formează conștiința maturității neamului, va invada cu înfăptuitori toate planurile de manifestare ale vieții. Și economia!

Iată ce n'a putut învățământul profesional în câțiva reci de ani de activitate!

Prin comerțul legionar se va produce acel reviriment spiritual, prin care învățământul economic va dobândi, din elementele generațiunilor cari vin, oameni cari stau în câmpul economiei naționale, cu voință de a pune stăpânire pe dânsa, cu puterea de a-i impune personalitatea! Este semnalul suprem prin care se va impune ștergerea programelor străine și false din învățământul profesional, care biroucratizează școala și elimină personalitatea. Toate școalele practice vor avea menirea de a asista tineretul, ajutându-l și îndrumându-i gândurile sale proprii, iar cursurile superioare se vor strădui să-i lărgească amploarea sufletească, punându-l în fața marilor probleme ale economiei naționale. Învățământul profesional comercial, va trebui să-i dea acestui tineret tehnica activității economice, căci nu-i va mai putea falsifica aspirațiile, iar de va fi incapabil, se facă de aci încolo, clasa negustorească românească, mică și mare, se va desvolta ocolindu-l. Cu alte cuvinte, învățământul comercial, dacă nu se va adapta la nevoile vieții acelora pe cari trebuie să-l tuteleze, se va elimina din viața națiunii.

Nic. Crișan.

ȚARĂ ȘI NEAM

ȚARANUL ȘI POLITICA. — Satul românesc trăește vremuri de profundă transformare spirituală și politică. E o zidire din nou pornită de Mișcarea Legionară. In ea țăranul își găsește mediul potrivit structurii sale sufletești; își găsește orientarea în viață și rostul ei pământesc. El nu are educație politică, dar, în schimb fiind dotat cu mult *bun simț*, înfrânge valul de corupție al politicianilor și se dărueşte cu entuziasm acestei lupte de desrobire sufletească a neamului.

Domnia democrației, anticreștină și falsă, l'a făcut să trăiască vremuri crâncene din toate punctele de vedere. Acest regim a legalizat și a proteguit cea mai periculoasă robie întâlnită în istorie de neamul românesc. La început, grațioasă și ademenitoare, această viață democratică, — adusă cu mare alai și cu mândrie că ținem pas cu popoarele civilizate, — a ridicat pe plan de primă preocupare politica, care a ruinat, a divizat și a învenit sufletul acestui neam. Toate patimile cari sălășluesc în om: răutatea, invidia, dorința de îmbogățire, de stăpânire, etc., au găsit cel mai prielnic mediu de desvoltare. Puterile de înfrânare a omului: *credința*, respectul, teama, etc., n'au putut trăi libere în cadrul așa zisei democrații.

Azi lucrurile se schimbă din temelie. Mișcarea Legionară, a cărei biruință s'a apropiat, a desorientat lumea politicianistă. Țăranul care sprijinea în ultima vreme partidele politice, cu priceperea care reese din afirmația: *«să-i mai încercăm și pe ăștia!»*, se trezește la o nouă viață, încălzit de marea putere de credință și jertfă legionară. Bunul simț și experiența făcută până acum, spre Legiune îl îndrumează. Și odată pătruns de acel duh neîntâlnit încă, nici moartea nu-l mai poate înfrânge.

Păreri frumoase despre partidele politice n'a avut țărănimea niciodată. Iar acum cu atât mai mult. Răspunsul ei a fost mereu același: «ăi mari nu ne știe năcazurile; mâncă, bea, da la altu nu gândește». Alții, mai îndrăsneți, spun lucruri, cari nu pot fi contrazise de nimeni. Sunt câțiva ani de când un cunoscut om politic, ponegrind Legiunea, într'o adunare de țărani, s'a isbit, printre altele, de următorul răspuns: «O fi ei dă partea chistolului, da n'o fi degeaba, că s'a cocoțat străinu în capu domnilor și ne mâncă avutu și ne face țara de ocară. Pe noi ăștia proști ne-a umplut petecile și beteșugurile. Unde mere darea noastră, de nu-s bani?» Nu prea știa el ce vrea și ce va face Legiunea, însă judecata lui sănătoasă i-a arătat cum trebue să-i fie răspunsul.

In ultima propagandă politică, un «mare orator» guvernamental, încerca să convingă pe țăranii dintr'un sat uitat de Dumnezeu, să-și dea copiii la școală: «Iubiți săteni, noi liberalii am făcut înlesniri mari fiilor dvs. Ei găsesc acum internate, cămine și burse; ba le dăm și ajutoare pentru îmbrăcăminte. Dece nu vă îndrumați copiii pe calea culturii?» Un țăran din mulțime, vestit prin înțelepciunea sa, i-a răspuns: «Nu domnule, noi țăranii nu ne mai dăm copiii la învățătură că dacă se dășteaptă în școli, vă află culcușurile și furtișagurile și nu vă cade bine, d'aia înfundă temnița ori ni-i pușcă domnii. Lasă-i să rămâe proști, că azi numai așa mai poate trăi omu...!»

Dar din săteanul cu sufletul pustiit, desorientat și hulit de cei «mari», crește azi țăranul legionar. Altă viață, — corectă, alte fapte, — sănătoase și altă credință, mult mai profundă, care leagă traiul de jertfă pentru fericirea neamului întreg. Țăranul, după un an de școală legionară, intră în ritmul unei primăveri tumultoase. Toate calitățile lui mari, inteligență, sensibilitate și voință, se îmbină cu demnitatea, cu mândria de stăpân în țara lui, pe cari nu le avea și cu dragostea de muncă pentru el și pentru Legiune. Odată împărtășit din căldura fără margini a Căpitanului, în scurtă vreme țăranul își îndreaptă spatele, își ridică fruntea sus și-ți apare în față ca un munte într'un răsărit de soare. E o plăcere să stai cu el de vorbă, să-i asculți sfatul și cuvântul plin de tâlc și seninătate. Căci în fața camaradului, fie el «domn», fie el din orice parte a țării, se simte slobod și deplin încrezător, să-și depene, cu meșteșug, toată bogăția lui sufletească. El nu ți se mai plânge de necazurile lui, de mizerie. Acestea nu-l mai pot face să sufere ca mai înainte. Suferința, marea suferință, a țăranului și a legionarului, în general, isvorăște din faptele murdare ale politicianilor. Când văd cum avutul țării e tâlhărit de jidanul protejat, când văd «coadele de topor» că pălmuesc tot ce e mai sfânt în țara aceasta, legionarul suferă. Cât sbucium cuprinde spovedania unui țăran legionar, întâlnit nu de mult: «Nu mai am hodină camarade. Mă arde la inimă doru să duc pân'toate satele credința Căpitanului, să mântuim odată neamul de nevoi și să-l scăpăm de sub papucu jidanului».

Pornind deci dela adevărul că țărănimea română e dotată cu toate calitățile unui mare popor, ne putem da seama ce va însemna în istorie neamul românesc, după ce va trece prin școala legionară. Rezultatele se văd. Ele sunt, de pe acum, uimitoare. Porunca lui Moța se va împlini: «Și să faci, Căpitane, din țara noastră o țară frumoasă ca un soare, și puternică și ascultătoare de Dumnezeu».

Gheorghe Neculoiu.

OAMENI CARI AU FOST

ION SAFTA ȚICOI, țăran din Poiana Mărului — Brașov, s'a stins în preajma Crăciunului. Era un om ca la 50 de ani, voinic, cu sprâncenele groase și ochii vioi. Chipul îi era mai tare decât glasul, care când se apropia de cineva aducea duh de blândețe și caldă chemare la omenie.

Ion Țicoi a fost unul din frumoasele exemple de viață armonioasă și demnă, date de așezările noastre de munte; a fost unul din țăranii aceia întregi, la cari cugetul și fapta se întregesc, se împlinesc desăvârșit, rodind o viață de adevărată omenie. Credincios, senin, cinstit, harnic, iubitor de lumină și dreptate, el pășea în fața lui Dumnezeu și a oamenilor sub semnul îndatoririlor sale de om.

Țăran de înaltă ținută morală și de bogată înțelepciune, Ion Țicoi se arăta în sat și ca un bun gospodar. Om cu casă frumoasă: atât în înțeles moral cât și material. El își iubea familia și tot ce trăia în cuprinsul său, muncia de dimineață până în seară, fără ca pentru aceasta să ceară vre-o recunoștință și nici să creadă că e liber să-și petreacă, așa cum fac mulți dintre necăjiții noștri țărani munteni. Ion Țicoi nu înjura — eu nu spun vorbe d'alea domnule, vorbe de ocară, mărturisea odată —

nu fuma, nu bea, nici nu se lăsa lenei. Viaţa sa era curată şi aspră. Nu cunoştea decât munca, datoria şi credinţa în puterea lui Dumnezeu.

In legăturile cu oamenii era întotdeauna cinstit şi cu mult simţ al situaţiilor. Era de-o bună cuviinţă lipsită de umilinţă (aşa cum nu se află prea uşor în lumea oraşelor) era ospitalier, dornic de vorbă cuminte şi darnic cu omul poposit la uşa casei sale. Nici când nu cobora de pe vârfurile «moşiei» în sat, fără să poarte în traistă un dar de legume, o pită, sau un buchet de flori, pentru a-şi bucura oaspeţii.

Aşa a fost în viaţa sa de toate zilele, Ion Ţicoi, poenarul din ţinutul Branului. Omenia lui însă, puterea sa de depăşire şi de înţelegere, l-au făcut să se lupte cu întrebările în legătură cu neamul şi cu veacul în care trăim. S'a uitat, a socotit şi a văzut toate durerile şi nevoile neamului, a căror povară, cu tot sufletul său sănătos, o simţea crescând pretutindeni, în casa sa şi pe frumoasele plaiuri ale ţării. «E veac rău domnule! Nu mai e credinţă, nu mai e cinste şi omenie. De noi ce să spunem? Ţărani proşti. Da domnii ăi mari, oameni cu minte şi învăţătură, dece fac fărădelegi? Căpeteniile sunt pe calea cea rea. De unde să mai căpătăm învăţătură şi dreptate?»

Intrebându-se şi umblând după o vorbă şi o faptă înţeleaptă a auzit despre Căpitan şi Legiune. A fost între cei dintâi în satul său. «Când au prins de veste, oamenii mi-au zăs vorbe de ocară. Tu, om bătrân să mergi laolaltă cu toţi feciorii fără minte! Mulţi nu mai vorbeau cu mine; zăceau să las prostiile pe sama altora, la ăi blăstemaţi. Da eu le-am spus: măi frate: eu am cugetat întâi şi-am cugetat drept; c'aşa îmi spune mie inima. Şi-apoi eu am o credinţă şi nu mi-o las. Cum văd muntele de colo de sparge norii, aşa văd eu cum biruie credinţa asta nouă».

Şi a mers la şedinţă, a ascultat cuvântul Căpitanului din gura tânărului preot şef de cuib şi a fost legionar întreg cu gândul şi cu fapta. A murit în credinţa legionară. Patru preoţi i-au slujit; mulţime de camarazi l-au purtat. Oamenii ţinutului s'au uitat şi s'au sdruncinat în sufletul lor. Indoiala i-a părăsit pentru a se întări în credinţa cea nouă a lui Ion Ţicoi.

Ernest Bernea.

CĂRŢI ŞI REVISTE

PR. I. DUMITRESCU-BORŞA, şi-a tipărit cartea *Cea mai mare jertfă legionară*, cuprinzând experienţa sa în răsboiul din Spania. Un fragment, «Pe Monte Olivia», a fost publicat în paginile revistei noastre.

După Niculai Totu şi Bănică Dobre aceste pagini de luptă şi de suferinţă, deşi vin scrise pe aceeaş temă au noutatea şi frumuseţea lor.

Un slujitor al bisericii, un om blând şi închinător, un alt suflet vine să ne mărturisească marea dramă spaniolă şi luminata jertfă legionară.

Un suflet nou, o experienţă nouă, o carte nouă.

CRIŞAN T. AXENTE: *Essai sur le régime représentatif en Roumanie.* Sirey-Paris, 1937. Lucrare de doctorat în drept la Paris. Problema însă este de istorie juridică şi politică românească şi anume cuprinzând istoria statului român modern, dela Tudor Vladimirescu până azi.

Lucrarea se aşează pe o treaptă superioară şi ca informaţie, ca isvoare şi ca realizare, ca operă de sinteză. Tânărul luptător Crişan Axente este şi un intelectual distins. Condiţii noui de muncă l-ar putea duce către alte închegări de lucrări.

CONSTANTIN NOICA a tipărit un volum de încercări filozofice: *De Caelo*, în editura Vremea. Sunt aci analizate o seamă din problemele omului contemporan. Problema individului stă în centrul preocupărilor tânărului cercetător.

Vom reveni pe larg.

OVIDIU PAPADIMA a îngrijit tipărirea operei lui *Anghel Demetrescu*, editată de Fundaţiile Regale. Acest «autor uitat» a avut o activitate foarte interesantă, ca profesor şi ca publicist. A trăit în a doua jumătate a veacului trecut ducând o viaţă modestă şi singulară.

Volumul apărut cuprinde mai mult studii şi articole de estetică; estetică literară cu deosebire. Opera sa are o mare actualitate; retipărirea ei înseamnă un bun serviciu adus culturii noastre şi o datorie faţă de acest om care a fost nesocotit atâta vreme. In loc să facem cărţi «despre» înaintaşii noştri, e mai cuminte să facem accesibile publicului, lucrările lor importante. Acestea spun mai mult despre autor şi mai mult pentru cetitor.

Ovidiu Papadima a lucrat în acest fel. Munca sa e răsplătită cu prisosinţă. Cartea cuprinde şi un studiu introductiv, care lămureşte cetitorului, omul şi opera.

GRIGORE NANDRIŞ: *Aurel C. Popovici*, cu «O mărturie» de S. Mehedinţi, este o lucrare de recunoştinţă faţă de tot ce a făcut pentru neam acest mare gânditor politic şi luptător bănăţean. Alături de Eminescu a însemnat o cale de întoarcere către noi înşine.

OCT. ŞULUŢIU: *Braşovul*. Ed. Fundaţiilor Regale Buc. 1937. Monografia unuia din cele mai vechi şi interesante oraşe din ţară, scrise de un intelectual de rasă. Vom reveni într'una din viitoarele însemnări.

DIMITRIE CUCLIN, cunoscutul profesor şi compozitor muzical a făcut să apară în limba engleză un volum de poezii din opera lui *Mihai Eminescu.*

Traducătorul a ţinut să redea cât mai exact cuprinsul de artă şi simţire al poemelor. Cu toate pierderile ce le suferă orice poet tradus, lucrarea d-lui Cuclin, aduce reale servicii de răspândire a geniului românesc.

I. GR. OPRIŞAN: *A. Vlahuţă, Omul - 1937* In această carte autorul nu face o operă de istorie literară, deci nu este o încercare ştiinţifică şi nici o lucrare de critică literară, ci face o prezentare a *omului*, a minunatului nuvelist A. Vlahuţă.

Caracteristica acestei cărţi este, dragostea şi căldura pe care o arată autorul faţă de subiectul său. De aceea judecată din punctul său de vedere, cartea este realizată; cetirea ei de folos.

TRAIAN HERSENI: *Mişcarea legionară şi ţărănimea*, colecţia *Caetelor Verzi*. In această broşură autorul lămureşte ţăranilor ce este mişcarea legionară. Nu este o broşură de analiză, ci una de mărturisire de credinţă. De aceea marea massă a ţăranilor s'a hrănit din plin, cetind paginile acestei cărticele.

Sufletul legionar pătrunde, cu acest fel de scrieri, până în cele mai îndepărtate meleaguri româneşti.

D. BODIN, a publicat o lucrare despre *Tudor Vladimirescu*. In afară de însuşirile ştiinţifice ale autorului, lucrarea îşi mai capătă preţ şi din actualitatea ce o prezintă marele revoluţionar oltean. Tudor este astăzi retrăit adânc de generaţia legionară.

D. Bodin a mai publicat şi două extrase, unul din «Rev. Istorică Română»: *Din viaţa şi faptele Căminarului Mario Pietro Cugino*, iar cel de al doilea din Rev «Convorbiri literare»: *A. D. Xenopol şi «Junimea»*.

GH. N. DIMITRIU, *Comunism, judaism şi francmasonerie*, Bucureşti 1937. E un volum de cercetări îngrijite şi preţioase. Documentele folosite, pentru susţinerea studiului, sunt dintre cele mai concludente. Ele dovedesc pe deplin pericolul care ameninţă creştinismul şi sforţările făcute pentru alungarea lui Hristos dintre oameni. In încheiere arată în termeni atât de înălţători ce a însemnat şi înseamnă Mişcarea Legionară, pentru apărarea credinţei strămoşeşti şi pentru România de mâine.

Studiul camaradului Dimitriu este bine venit

PREDANIA, revista de critică teologică, condusă de G. Racoveanu, duce mai departe lupta începută pentru adevărata învăţătură a Bisericei. Mai mult decât oricare altă disciplină, teologia este supusă greşelilor din partea celor ce vorbesc în numele ei, lucru atât de obişnuit la noi. *Predania* prin cuvântul lui Nae Ionescu, Pr. Gr. Cristescu, Pr. I. D. Petrescu, G. Racoveanu şi alţii, încearcă să păstreze calea dreaptă, acolo unde «părerile personale» nu prea au ce căuta şi unde învăţătura nu se schimbă la fiecare cotitură de vreme.

Numerele 10—11 şi 12—13 din anul acesta au un cuprins care răspunde la o seamă de nedumeriri: pentru cei ce vor să înţeleagă şi pentru cei ce nu vor să 'nţeleagă crezând c'au înţeles. In frunte, articolele lui Nae Ionescu: în primul număr: *Ştiinţificii şi teologia*, iar în ultimul: *Iubirea act de cunoaştere*. Urmează celelalte colaborări, unele expunând diferite probleme, altele luptând cu ignoranţa teologilor noştri. Caetele sfârşesc cu multe însemnări de luptă şi de informaţie.

Redăm un fragment din articolul *Ştiinţificii şi teologia*: «In fond nu există o ştiinţă şi o ştiinţă pozitivă. Specificarea aceasta nu se mai poate face astăzi; când toată lumea a înţeles, însfârşit, că cercetarea ştiinţifică se face de fapt nu asupra obiectelor, ci asupra obiectelor logice, cari toate la un loc sunt tot atât de obiecte, şi, din acest punct de vedere, tot atât de reale. Cred că multă vreme de aici înainte lumea se va veseli pe seama închinătorilor ştiinţelor «pozitive», cari au considerat întotdeauna un număr imaginar drept ceva pozitiv, dar au refuzat acest caracter unei naţiuni sau unei biserici. Pentru ca să fie ştiinţifică, se cere unei afirmaţiuni: să se supună rigorilor logicei şi să reziste unei confruntări cu realitatea la care se raportă. O afirmaţie nu e însă ştiinţifică în ea însăşi. Ea e ştiinţifică în măsura în care se poate încadra într'un sistem de afirmaţiuni legate într'un tot unitar având anumite metode şi raportându-se la un anumit domeniu; cu alte cuvinte, întrucât se poate încadra într'o ştiinţă; care, aceasta din urmă, nu se defineşte printr'un anumit obiect — unul mai... pozitiv decât altul! — cât, mai degrabă printr'o anumită perspectivă asupra realităţii şi mai ales prin putinţa de a face sistem».

GANDIREA, Dec. 1937. In aceeaşi frumoasă prezentare care îi este proprie, revista d-lui Crainic aduce contribuţii interesante prin D. Caracostea: Poezia socială la Eminescu şi Il. Dobridor: Sărăcia spirituală a evreilor. Poezii de I. Pillat, N. Carianopol, A. Chirescu, Caledoniu, Gherghinescu-Vania, Sânger. Cronica variată şi vie.

GÂND ROMANESC, anul V, nr. 8—10, aduce noui contribuţii la înţelegerea şi orientarea culturii româneşti. Remarcabile articole: *Zorile filosofiei* de Zevedeiu Barbu, *Clasificarea artei populare* de Al. Dima, *Inţelesuri vechi şi nouă* de Ovidiu Papadima şi *Rolul afectivităţii în artă* de Al. Tohăneanu. Caetul este completat de literatură şi cronică, după nevoile revistei.

Gând Românesc este una din puţinele noastre periodice, bine aşezată; e o publicaţie cu rost. Ca problematică, socotim că ar trebui să fie mai aproape de sbuciumul sufletului românesc actual.

DECEMVRIE, revistă săptămânală, apărută de curând sub conducerea doctorului Nic. Roşu, a venit să împlinească un rost deosebit între publicaţiile naţionaliste. Şi anume, să dea un caracter mai accesibil, mai viu, problemelor de doctrină şi înfăptuire ale tineretului care luptă astăzi pentru o ţară nouă.

Colaborarea este variată atât prin teme cât şi prin autori. Revista Decemvrie este în primul rând un organ de luptă. Tonul polemic, cuvântul tăios şi necruţător sunt armele obişnuite. De altfel stă scris şi în fruntea primului număr: «Decemvrie apare în zodia ţapului. Capricornul înseamnă: îndrăsneală, virilitate, sfidarea pericolului, agresivitate».

FAMILIA, Oct.-Nov. 1937. Număr bogat în colaborări, totuşi puţin cam întâmplătoare. Reţinem rândurile sumare ale d-lui I. Georgescu

asupra «necrologului lui Eminescu în ziarele ardelene» şi interesantul document din 1852 asupra evenimentelor ardelene din 1848—49 datorit profesorului «cesaro-crăiesc» din Oradea, Şandru-Roman şi publicat aci prin îngrijirea d-lui Dazin Pop. D-l I. Biberi semnează câteva pagini în memoria lui N. Vaschide. Puncte de discuţie la problema culturii aduce d-l Didilescu. Cronica bine susţinută de O. Şuluţiu.

PAGINI LITERARE nr. 6—8, 9 şi 10—11, 1937. Cu voiciunea pe care am subliniat-o, publicaţia turdană aduce în numerele sale reflexiuni, fragmente, cronici de tot ceeace însemnează tânăra viaţă literară. Reţinem contribuţiile d-lor Bonine, Ionel Neamtzu, D. Roşca (Tineretul ardelean şi filosofia), Gr. Popa (Dinamica tradiţiei), V. Beneş etc. Cronica e ţinută mai cu seamă de d-l R. Demetrescu.

CURIERUL, anul I, nr. 11, Sibiu, 15 Noembrie 1937, a apărut cu următorul cuprins: «Putrefacţia generaţiei decorate», de *Victor P. Gârcineanu*; «Mişcarea Legionară şi individualismul», de *Horia Sima*; însemnări: Arhanghelul Mihail, (Ax. C.); O nouă şcoală legionară (S. C.); Vremuri prerevoluţionare (V. P.) etc.

«Curierul» dela Sibiu este o revistă regională şi legionară care îşi cunoaşte rosturile. N. N. Petra, Axente Creangă şi A. Bideanu o ţin pe o înaltă linie de intelectualitate şi de luptă legionară.

VIAŢA BASARABIEI, an. VI, nr. 10 şi 12, Chişinău. Numerele aduc material bogat pe care l-am dori şi mai viu şi mai plin de duh moldovenesc. In nr. 10 notăm contribuţiile d-lor Simenechy şi Posucic: Date istorice asupra chimerilor. Pentru ilustrarea unor stări de lucruri din Basarabia (inclusiv mentalitatea autorului), v. *Moldova din Cetatea-Albă* a d-lui Ghenzul. Nr. 12: Patru poeme ale d-lui V. Cavarnali, de o tonalitate care întregeşte aerul strein al publicaţiei; apoi un basm: Apa vie (grecesc) şi Insemnări din timpul Unirii ale d-lui Păduraru. Cronica.

TRIBUNA AVANTENILOR, anul V, nr. 3—4. Societatea de educaţie şi cultură naţională «Avântul» din care au făcut parte mulţi dintre oamenii de seamă ai cugetării şi faptei româneşti de astăzi, a sărbătorit la Brăila 40 ani de existenţă. Revista asociaţiei despre care însemnăm, publică comunicările şi dările de seamă ale acestei sărbători.

General Dr. Vasile Panaitescu, av. Petre Iecu, prof. Vasile Băncilă, av. Traian Ţinc, au arătat ce a însemnat Avântul, pe plan istoric şi doctrinar.

Asociaţia «Avântul» a lucrat paralel şi pentru acelaş scop cultural şi politic ca şi «Semănătorul» d-lui Iorga. Cu toată încercarea de a se pune în pas cu vremea această mişcare naţionalistă nu mai poate răspunde nevoilor prezente ale neamului. In trecut a avut o valoare de netăgăduit, mai ales morală, ceeace nu este un lucru de mic preţ pentru generaţia care se ridică azi. România legionară este pentru o întâietate a omeniei româneşti. Ce se pare că a lipsit însă întotdeauna «Avântului», pornit atât de frumos din inimi fragede şi darnice, a fost puterea de realizare, *fapta*.

Mulţi dintre noi, purtaţi astăzi de o sete năpraznică de înoire a vieţii noastre naţionale, ne reîntoarcem adesea gândul către vremea când trăiam în atmosfera «Avântului». Şi reîntoarcerea nu este lipsită de rod.

Cei cari suntem azi la 30 de ani dăm «Avântului» ce i se cuvine: aducerea aminte. Gândul de viitor şi braţul nostru sunt întregi ale Legiunei.

EU ŞI EUROPA, anul II, Nr. 11, Deva, revista condusă de Ion Th. Ilea, închină acest număr naţionalismului şi poeziei marelui îndrumător Mihai Eminescu. Cităm din primul articol: «Mag al destinului românesc în lume, Eminescu, leagă peste vremi, conjugarea noastră cu infinitul istoric».

Revista aceasta merită dragostea şi aprecierea tineretului legionar.

VATRA, revista învățătorilor din județul Năsăud, anul III, nr. 6, aduce un cuprins bogat și îngrijit. Citām articolul d-lui prof. D. Maior: *Aristotel și știința grecească.*

BULETINUL PREGĂTIRII PREMILITARE (nr. 10—12, an. II), este organul oficial de publicitate al inspectoratului pregătirii premilitare. Cuprinde ordinul de azi al d-lui Gen. Skeletti; apoi prezentări și încercări de discuție asupra programului doctrinar premilitar. Insemnări și dispoziții.

Am mai primit la redacție:

G. Țepelea, instantanee, epigrame, editura «Lanuri»; *Valahul*, Nr. 7—8, anul I; *Școala Țăranului*, anul I, Nr. 10—11; *Jar și Slovă*, anul I, nr. 7—8; *România eroică*, anul I, nr. 7; *Independența economică*, anul XX, Iulie-August 1937; *Lumea Nouă*, anul VI, nr. 10—11; *Ideea Națională*, anul V, nr. 12; *Scânteea*, anul VIII, nr. 12; *Neamul românesc, pentru popor*, anul XXV, Noembrie 1937; *Graiul Neamului*, anul XI, nr. 41.

CUPRINSUL VOLUMULUI II.

I. PREFEȚE

II. STUDII

III. POESII

IV. CRONICI

V. INSEMNĂRI

1. CUVANTUL RANDUELII.

2. ŞTIINŢA ŞI FILOSOFIE.

3. LITERATURA.

Pag.

4. TEATRU.

5. MUZICA.

6. CULTURA ŞI EDUCAŢIE.

7. POLITICA ŞI ECONOMIE.

8. ŢARĂ ŞI NEAM.

9. OAMENI CARI AU FOST.

10. MIŞCAREA REGIONALĂ.

11. CARŢI ŞI REVISTE.

LA SFÂRŞIT DE AN

Revista Rânduiala se întoarce c'o caldă mulţumire spre toţi acei cari în cursul încă al unui an de greutăţi materiale, au înţeles să dea sforţării noastre sprijinul necesar. Mulţumim îndeosebi d-nelor şi d-lor: Cernica Drăghici, Demetra Buzea, Aron Cotruş, Nae Smărăndescu, Aureliu Doicescu, Paul Gălăşeanu, C-tin Turcu, N. Albescu, George Clonţea, Niţă Antoniu şi tuturor acelora cari au făcut abonamente şi răspândit celelalte publicaţii ale «Rânduelii».

Nu scriem pentru noi ci pentru împlinirea unei datorii pe care ne-am recunoscut-o dintru început. Şi rugămintea noastră e, ca acei ce cred că revista «Rânduiala» merge pe drumul împlinirii ei, să stea şi în noul an alături de noi spre a ne da ajutorul material de care avem atâta nevoe.

RÂNDUIALA

31 Decembrie 1937

Administrator: Gheorghe Neculoiu

R Â N D U I A L A
ARHIVĂ DE GÂND ŞI FAPTĂ ROMÂNEASCĂ
APAR 10 CAETE PE AN

DIN CUPRINSUL CAETELOR APĂRUTE:

Anul I.

D. C. AMZAR: *Gând şi cuvânt.*
" " *Inceputul sforţării proprii.*
" " *Condiţiile filosofiei.*
VASILE BANCILA: *Sensul culturii (I).*
ERNEST BERNEA: *Tradiţie şi revoluţie.*
" " *Monografia sociologică.*
" " *Poesia română contemporană.*
ION CONEA: *Basarabii din Argeş.*
EUGEN IONICA: *Industria în România.*
ION I. IONICA: *Ţară şi ţări.*
" " *Drepturile criticei.*
" " *Invăţământul filosofic.*
G. NICOLAU-BARLAD: *Cooperaţia în România.*
" " *Satul românesc.*

Anul II.

D. C. AMZAR: *Destin legionar.*
" " *Căpitanul întregului neam.*
VASILE BANCILA: *Sensul culturii (II şi III).*
ERNEST BERNEA: *Cartea unui început de veac.*
" " *Poesia lui Adrian Maniu.*
" " *Filosofia la Universitate.*
" " *Generalul.*
LUCIAN BLAGA: *Aspectele fundamentale ale creaţiei culturale.*
ION CONEA: *Destinul istoric al Carpaţilor.*
VICTOR P. GARCINEANU: *Tudor Arghezi şi spiritul iudaic în literatură.*
ION I. IONICA: *Moţa-Marin, închinare.*
" " *Oedip de G. Enescu.*
" " *1917—1937.*
NICOLAE POPP: *Etnodemografia României.*
M. POLIHRONIADE: *Politica externă a României.*

CĂRȚILE RÂNDUELII

Politică și economie

D. C. AMZĂR: *Naționalismul Tineretului.*
D. C. AMZĂR: *Naționalismul Partidelor.*
ERNEST BERNEA: *Tineretul și politica.*
ERNEST BERNEA: *Gânduri pentru Țară nouă.*
ERNEST BERNEA: *Stil legionar.*
VICTOR GÂRCINEANU: *Din lumea legionară.*
M. POLIHRONIADE: *Tineretul și politica externă.*
ION VEVERCA: *Suflet și Gând.*
D. C. AMZĂR: *Lupta Mântuitorului.*

Literatură

ARON COTRUȘ: *Țară* (poem) : (10 lei).

Oameni și locuri

ERNEST BERNEA: *Cartea Căpitanilor.* (30 lei).
ION I. IONICĂ: *Horia.*

Vor apare:

NAE IONESCU: *Iuda suferă...*
ERNEST BERNEA: *Tradiție și Revoluție.*
D. C. AMZĂR: *Orizontul unei revoluții.*

Cenzurat

PREȚUL LEI 20.